

सम्मान कॅपिटल लिमिटेड

(पूर्वी इंडियाबुल्स हाऊसिंग फायनान्स लिमिटेड म्हणून ओळखले जात होते)

पॉलिसी

'नो युवर कस्टमर' (KYC) आणि
अँटी-मनी लाँडरिंग (AML) उपाय

(03 सप्टेंबर' 2025 रोजी आयोजित मीटिंग येथे बोर्डाचे रिव्यू आणि मंजूर केले)

कंटेंट्स

1 परिचय आणि उद्दिष्टे	3
2 टारगेट ऑडियन्स	3
3 पॉलिसीची व्यवहार्यता आणि वैधता	3
4 व्याख्या:	3
5 पॉलिसीचे प्रमुख घटक	4
5.1 कस्टमर स्वीकृती पॉलिसी	4
5.1.1 कस्टमर ओळख प्रक्रिया	7
5.1.2 कस्टमर ड्यू डिलिजन्स (CDD) प्रक्रिया	10
5.1.3 वर्धित ड्यू डिलिजन्स उपाय	12
5.1.4 चालू ड्यू डिलिजन्स	1414
5.1.5 KYC डॉक्युमेंट्सचे वेळोवेळी अपडेशन	15
5.2 जोखीम मॅनेजमेंट	17
5.2.1 जोखीम आधारित दृष्टीकोन	17
5.3 ट्रान्झॅक्शन्सची देखरेख करणे	18
5.3.1 ट्रान्झॅक्शन्सच्या रेकॉर्डचे मॅटेनन्स	18
5.3.2 रेकॉर्डमध्ये निर्दिष्ट माहिती असेल	19
5.3.3 रेकॉर्डचे मॅटेनन्स आणि जतन	19
5.3.4 प्रिन्सिपल अधिकारी	20
5.4 C-KYC प्राधिकरणाकडे रजिस्ट्रेशन	21
6 कस्टमरचे शिक्षण	21
7 नवीन टेक्नॉलॉजी	21
8 पॉलिसीचे प्रमुख घटक:	21

1 परिचय आणि उद्दिष्टे

आरबीआय द्वारे मास्टर डायरेक्शन नो युवर कस्टमर (KYC) डायरेक्शन, 2016 अंतर्गत जारी केलेल्या KYC मार्गदर्शक तत्वांनुसार आणि आणि वेळोवेळी केलेल्या दुरुस्तीनुसार - सम्मान कॅपिटल लिमिटेड (पूर्वी इंडियाबुल्स हाऊसिंग फायनान्स लिमिटेड म्हणून ओळखले जात होते) (यापुढे "SCL" म्हणून संदर्भित) आणि त्यांच्या ग्रुप कंपन्यांना त्यात तयार केलेल्या विद्यमान मार्गदर्शक तत्वांनुसार लोन देण्यासाठी / क्रेडिट ऑपरेशन्स / फायनान्शियल व्यवहारांसाठी त्यांची KYC पॉलिसी असणे आवश्यक आहे. हे लक्षात घेऊन, हाती घेतलेल्या ॲक्टिव्हिटीनुसार योग्य सुधारणांसह SCL ने सदर KYC मार्गदर्शक तत्त्वे स्वीकारली आहेत.

KYC मार्गदर्शक तत्वांचे उद्दिष्ट SCL (यापुढे कंपनी म्हणून संदर्भित) आणि ग्रुप कंपन्यांना गुन्हेगारी घटकांकडून मनी लॉडरिंग ॲक्टिव्हिटी किंवा दहशतवादी फायनान्सिंग ॲक्टिव्हिटीसाठी जाणीवपूर्वक किंवा नकळतपणे वापरले जाण्यापासून प्रतिबंधित करणे हे आहे. KYC प्रक्रिया कंपनीला आपल्या कस्टमर्सना आणि त्यांच्या फायनान्शियल व्यवहारांना अधिक चांगल्या प्रकारे जाणून घेण्यास आणि समजून घेण्यास सक्षम करेल, ज्यामुळे कंपनीला आपल्या जोखमी विवेकपूर्वक मॅनेज करण्यास मदत होईल. त्यामुळे, कंपनीद्वारे खालील उद्देशांसाठी KYC पॉलिसी तयार केली गेली आहे:

- गुन्हेगारी घटकांना मनी लॉडरिंग कामांसाठी SCL चा वापर करण्यापासून रोखण्यासाठी
- SCL ला तिच्या कस्टमर्सना आणि त्यांचे फायनान्शियल व्यवहार अधिक चांगल्या प्रकारे जाणून घेण्यास/समजून घेण्यास सक्षम करणे, ज्यामुळे कंपनीला जोखमी विवेकाने मॅनेज करण्यास मदत होईल
- लागू कायदे/निर्धारित कार्यपद्धती यानुसार संशयास्पद ॲक्टिव्हिटीज शोधण्यासाठी आणि रिपोर्ट करण्यासाठी योग्य कंट्रोल स्थापित करणे.
- लागू कायदे आणि रेग्युलेटरी मार्गदर्शक तत्वांचे पालन करणे.
- संबंधित कर्मचाऱ्यांना KYC/AML/CFT प्रक्रियेत पुरेसे ट्रेनिंग दिले आहे हे सुनिश्चित करणे.

2 टारगेट ऑडियन्स

बोर्डचे सदस्य, ट्रेझरी विभाग, फायनान्स विभाग, टॅक्सेशन विभाग, सेक्रेटेरियल विभाग आणि ऑपरेशन्स विभाग हे या डॉक्युमेंटसाठी प्राथमिक ऑडियन्स असतील. या पॉलिसीची कॉपी कंपनीच्या वेबसाईटवर पोस्ट केली जाईल.

3 पॉलिसीची व्यवहार्यता आणि वैधता

बोर्ड ऑफ डायरेक्टर्सने मंजूर केलेल्या तारखेपासून ही पॉलिसी लागू होईल. किमान वार्षिक आधारावर पॉलिसी नियतकालिकपणे अपडेट करणे आवश्यक आहे. कायदे, नियमन यामधील बदलांमुळे जोडणी आणि सुधारणांच्या माध्यमातून पॉलिसीतील कोणताही बदल, त्यानंतर बोर्ड ऑफ डायरेक्टर्सला रिपोर्ट देऊन त्वरित अंमलात आणला जाईल. हे लक्षात घेतले पाहिजे की या डॉक्युमेंटमध्ये नमूद केल्याप्रमाणे KYC – AML पॉलिसी या संदर्भातील इतर कोणत्याही डॉक्युमेंट / प्रोसेस / सर्क्युलर / लेटर / सूचनेमध्ये समाविष्ट असलेल्या कोणत्याही गोष्टीपेक्षा प्रभावी ठरेल (KYC-AML). ही पॉलिसी कंपनीच्या सर्व व्हर्टिकल्स/प्रॉडक्ट्स आणि ग्रुप कंपन्यांना, मग ते विद्यमान असो किंवा भविष्यात येणारे असो, यांना लागू असेल.

4 व्याख्या:

कस्टमर" म्हणजे रेग्युलेटेड संस्थेसह (RE) फायनान्शियल ट्रान्झॅक्शन किंवा ॲक्टिव्हिटीमध्ये सहभागी व्यक्ती आणि ज्याच्या वतीने ट्रान्झॅक्शन किंवा ॲक्टिव्हिटीमध्ये सहभागी व्यक्ती कार्य करीत आहे अशा व्यक्तीचा त्यात

समावेश आहे. सम्मान कॅपिटल लिमिटेड ही एक रजिस्टर्ड NBFC-NDSI आहे आणि म्हणून एक रेग्युलेटेड संस्था (RE) आहे. SCL च्या अॅक्टिव्हिटीज नुसार खालील व्यक्तींची/संस्थांची कस्टमर्स म्हणून गणना केली जाईल

- (i) कर्जदार यामध्ये वैयक्तिक, फर्म, ट्रस्ट किंवा कंपनी, सह-कर्जदार, कर्जदाराचा हमीदार यांचा समावेश आहे
- (ii) SCL सह रजिस्टर्ड DSAs, कलेक्शन एजंट
- (iii) पॅनेल केलेले ब्रोकर्स, लॉ फर्म, तांत्रिक सल्लागार, सॉफ्ट/हार्ड वेयर सपोर्ट्स किंवा इतर कोणतेही समान सर्व्हिस प्रोव्हायडर्स,
- (iv) कंपनीने नियुक्त केलेले वैयक्तिक कायदेशीर/तांत्रिक सल्लागार
- (v) इन्व्हेस्टर्स, शेअरहोल्डर्स.

5 पॉलिसीचे प्रमुख घटक

येथे कंपनी खालील चार प्रमुख घटकांचा समावेश करून आपल्या KYC पॉलिसी तयार करत आहे:

- (i) कस्टमर स्वीकृती पॉलिसी;
- (ii) कस्टमर ओळख प्रक्रिया;
- (iii) ट्रान्झॅक्शन्सची देखरेख करणे ; आणि
- (iv) जोखीम मॅनेजमेंट

5.1 कस्टमर स्वीकृती पॉलिसी

कंपनीशी कस्टमरच्या रिलेशनशिपच्या खालील बाबींवर स्पष्ट मार्गदर्शक तत्त्वे लागू आहेत हे सुनिश्चित करणे हा SCL च्या कस्टमर स्वीकृती पॉलिसीचा उद्देश आहे: -

- निनावी किंवा काल्पनिक/बेनामी नावाने कोणताही अकाउंट उघडला नाही.
- ज्याचे नाव कंपनीने ठेवलेल्या नकारात्मक यादीत आहे किंवा UN-अॅटी टेररिस्ट अॅक्शन टास्क फोर्स आणि भारतातील रेग्युलेटरी संस्थांनी वेळोवेळी प्रसारित केलेल्या व्यक्ती आणि संस्थांच्या यादीत आहे, असा कोणताही अकाउंट उघडण्याची परवानगी दिली जाणार नाही
- कस्टमर्सचे कमी, मध्यम आणि उच्च जोखमीमध्ये वर्गीकरण सक्षम करण्यासाठी कस्टमर आणि त्याच्या क्लायंटचे स्थान आणि पेमेंटची पद्धत, उलाढालीचे प्रमाण, सामाजिक आणि फायनान्शियल स्टेटस इत्यादींनुसार जोखीम समजण्याचे पॅरामीटर्स स्पष्टपणे परिभाषित केले आहेत. (SCL कोणतीही योग्य नामपद्धती निवडू शकते, उदा. लेव्हल I, लेव्हल II, लेव्हल III इ.); अतिशय उच्च स्तरावरील देखरेख आवश्यक असलेले कस्टमर्स, उदा. राजकारणाशी संबंधित व्यक्तींचे वर्गीकरण, आवश्यक मानल्यास, आणखीन वर केले जाऊ शकते. स्वीकृती आणि ओळखीसाठी, कस्टमर्सना कमी जोखीम, मध्यम जोखीम आणि उच्च-जोखीम कॅटेगरींमध्ये विस्तृतपणे वर्गीकृत केले जाते:-

(i) **कमी जोखीम कस्टमर्स:** या पॉलिसीच्या उद्देशाने अशा व्यक्ती आणि संस्था असतील ज्यांची ओळख आणि संपत्तीचे स्रोत सहज ओळखले जाऊ शकतात, ज्यांच्या अकाउंटमध्ये संरचित उत्पन्न आणि ट्रान्झॅक्शन्स आहेत आणि ज्यांचे अकाउंट्स मोठ्या प्रमाणात ज्ञात प्रोफाईलशी सुसंगत आहेत. कमी-जोखीम असलेल्या कस्टमर्सची पुढील स्पष्टीकरणात्मक उदाहरणे असू शकतात:

- (a) वेतनधारी अर्जदार ज्यांचे वेतन चेकने किंवा बँक ट्रान्सफर द्वारे दिले जाते.
- (b) सरकारी विभागांतील लोक,
- (c) सरकारी मालकीच्या कंपनी, रेग्युलेटर्स आणि वैधानिक संस्था इत्यादींसह काम करणारे लोक.
- (d) समाजाच्या खालच्या आर्थिक स्तरातील लोक ज्यांचे अकाउंट्स लहान बॅलन्स आणि कमी उलाढाल दर्शवितात, त्यानुसार नवीन किंवा विद्यमान एक्सपोजर असलेल्या कर्जदारांना ₹10 लाखांपर्यंत कमी जोखीम म्हणून वर्गीकृत केले जाऊ शकते.
- (e) पब्लिक सेक्टर युनिट्समध्ये काम करणारे लोक
- (f) प्रतिष्ठित पब्लिक लिमिटेड कंपनी आणि मल्टीनॅशनल कंपन्यांमध्ये काम करणारे लोक.
- (g) HNIs व्यतिरिक्त इतर स्वयं-रोजगारित व्यावसायिक
- (h) ₹1 कोटी पर्यंत वार्षिक उत्पन्न असलेले अर्जदार

- (i) ₹5 कोटी पर्यंतच्या लोन रकमेसह वेतनधारी अर्जदार
- (j) ₹10 कोटी पर्यंतच्या लोन रकमेसह स्वयं-रोजगारित अर्जदार

(ii) **मध्यम जोखीम कस्टमर्समध्ये** पुढील समाविष्ट असतील:

- (a) नॉन-हाऊसिंग लोन शोधणारे वेतनधारी अर्जदार.
- (b) अनिवासी वेतनधारी अर्जदार
- (c) 3 वर्षांपेक्षा जास्त व्यावसायिक ट्रॅक रेकॉर्ड असलेले उच्च नेट वर्थ व्यक्ती.
- (d) ₹5 कोटीपेक्षा जास्त, 25 कोटीपर्यंत लोन रक्कम असलेले वेतनधारी अर्जदार/ ₹10 कोटीपेक्षा जास्त, ₹25 कोटीपर्यंत लोन रक्कम असलेले स्वयं-रोजगारित अर्जदार.
- (e) 1 कोटी पेक्षा अधिक परंतु ₹5 कोटी पर्यंत वार्षिक उत्पन्न असलेले अर्जदार
- (f) लोन संरचनेवर नजीक कौटुंबिक शेअरहोल्डिंग किंवा लाभप्रद मालकी असलेल्या कंपन्या.

(iii) **उच्च जोखीम कस्टमर्स** जे आमच्यासाठी सरासरीपेक्षा जास्त जोखीम निर्माण करू शकतात त्यांना कस्टमरची पार्श्वभूमी, अॅक्टिव्हिटीचे स्वरूप आणि स्थान, मूळ देश, फंडाचे स्रोत आणि त्याची क्लायंट प्रोफाईल इत्यादींवर अवलंबून राहून, उच्च जोखीम कस्टमर्स असे वर्गीकृत केले जाऊ शकते. कंपनी आमच्या क्रेडिट रिस्क पॉलिसी आणि ऑपरेशन्स मॅन्युअलच्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार जोखीम मूल्यांकनाच्या आधारे केसची तपशीलवार तपासणी करेल. अधिक योग्य तपासणी आवश्यक असलेल्या उच्च-जोखीम कस्टमर्सच्या उदाहरणांमध्ये खालील समाविष्ट असू शकतात:

- (a) ₹5 कोटी पेक्षा जास्त वार्षिक मूल्यांकन केलेले उत्पन्न असलेले अर्जदार
- (b) वेतनधारी व्यतिरिक्त अनिवासी कस्टमर्स.
- (c) ट्रस्ट, चॅरिटी, NGOs आणि संस्था ज्यांना देणगी प्राप्त होते.
- (d) KYC सह लोनवर नसलेल्या जवळच्या कौटुंबिक शेअरहोल्डिंग किंवा लाभप्रद मालकी असलेल्या कंपन्या.
- (e) ₹25 कोटीपेक्षा अधिक लोन रक्कम असलेले अर्जदार
- (f) रिअल इस्टेट (*), ज्वेलरी किंवा बुलियन बिझनेस मधील गैर-वैयक्तिक अर्जदार.
- (g) राजकारणाशी संबंधित विदेशी वंशाच्या व्यक्ती (PEPs),
- (h) फेस-टू फेस नसलेले कस्टमर्स
- (i) ग्रुप/असोसिएट कंपन्यांचे डायरेक्टर/प्रमोटर यांच्याशी संबंधित व्यक्ती, उपलब्ध सार्वजनिक माहितीनुसार संशयास्पद प्रतिष्ठा असणारी व्यक्ती इ.

** कमर्शियल/कॉर्पोरेट/बिल्डर लोन सेगमेंट मधील कस्टमर्ससाठी वर्धित ड्यू डिलिजन्स उपाय स्वीकारले जातात आणि अशा कस्टमर्सना वर्गीकरणासाठी उत्पन्न आणि लोनच्या रक्कमेची लिमिट लागू होणार नाही.

निकष

प्रोफाईल*	बिल्डर - प्रोजेक्ट कॅश फ्लो सह	मध्यम
	बिल्डर - अन्य	उच्च जोखीम
	बुलियन ट्रेडिंग व्यतिरिक्त इतर बिझनेस	मध्यम

- जेथे कंपनी योग्य कस्टमर ड्यू डिलिजन्स (CDD) उपाय अप्लाय करण्यास असमर्थ आहे, म्हणजे कस्टमरने सहकार्य न केल्यामुळे किंवा कंपनीला दिलेल्या डाटाची/माहितीची विश्वासाहता नसल्यामुळे कंपनी जोखमीच्या वर्गीकरणानुसार ओळख पडताळण्यास आणि /किंवा आवश्यक डॉक्युमेंट्स प्राप्त करण्यास असमर्थ आहे, तेथे अकाउंट न उघडणे किंवा विद्यमान अकाउंट बंद करणे. जेव्हा कंपनी कस्टमरच्या संदर्भात संबंधित CDD उपाययोजनांचे पालन करू शकत नाही, तेव्हा गरज भासल्यास, ती STAR दाखल करण्याचा विचार करेल.

- कस्टमर्सच्या विविध कॅटेगरीच्या संबंधित डॉक्युमेंटेशन आवश्यकता आणि इतर माहिती कथित जोखमीवर आणि वेळोवेळी जारी केलेल्या मार्गदर्शक तत्वांवर अवलंबून राहून संकलित केली जाईल, या संदर्भात कार्यवाही/ ट्रान्झॅक्शन्स PML ॲक्ट, 2002 आणि नियमनांचे उल्लंघन करित नसल्याची घोषणा कस्टमरकडून घेतली जाईल.
- ज्या परिस्थितीत, कस्टमरला अन्य व्यक्ती/ संस्थेच्या वतीने कार्य करण्यास परवानगी आहे, ते स्थापित कायदा आणि पद्धतींशी सुसंगत असणे आवश्यक आहे आणि मॅडेट होल्डर द्वारे अकाउंट चालविण्याची आवश्यकता का आहे किंवा जिथे अकाउंट विश्वासाह क्षमतेने मध्यस्थीद्वारे उघडले जाऊ शकते ते कारण/ प्रसंग समाधानकारकरित्या स्पष्ट करण्यास कस्टमर सक्षम असणे आवश्यक आहे
- कंपनीकडे एक स्टँडर्ड कस्टमर ओळख प्रक्रिया असेल आणि अकाउंट उघडण्यापूर्वी तिचे पालन केले जाईल. नवीन अकाउंट उघडण्यापूर्वी कस्टमरची ओळख ज्ञात गुन्हेगारी पार्श्वभूमी असलेल्या कोणत्याही व्यक्तीशी किंवा वैयक्तिक दहशतवादी किंवा सर्फ्युलर द्वारे उपलब्ध केलेली दहशतवादी संघटना यासारख्या बंदी घातलेल्या संस्थांशी जुळणार नाही यासाठी आवश्यक तपासणी सुनिश्चित करणे आवश्यक आहे.
- सध्याच्या अॅड्रेसचा पुरावा मिळवण्याच्या उद्देशाने समाजातील आर्थिक किंवा सामाजिकदृष्ट्या मागासलेल्या वर्गातील कस्टमरला काही सवलत दिली जाऊ शकते. सामान्य जनता, विशेषतः आर्थिक किंवा सामाजिकदृष्ट्या दुर्बल, तसेच दिव्यांग व्यक्तींना (PwDs) कोणत्याही बँकिंग/आर्थिक सुविधा नाकारल्या जाऊ नये. KYC च्या ऑनबोर्डिंग किंवा नियतकालिक अपडेशनसाठी कोणतेही ॲप्लिकेशन योग्य कारणांशिवाय किंवा विचारपूर्वक परीक्षणाशिवाय नाकारले जाणार नाही.
- या पॉलिसीमध्ये नमूद केल्याप्रमाणे आणि क्रेडिट रिस्क पॉलिसीनुसार जोखीम वर्गीकरणाच्या आधारे क्रेडिट मूल्यांकनादरम्यान कंपनी प्रत्येक नवीन कस्टमरसाठी प्रोफाईल तयार करेल. कस्टमर प्रोफाईलमध्ये, कस्टमरची ओळख, सामाजिक/फायनान्शियल स्टेटस, बिझनेस ॲक्टिव्हिटीचे स्वरूप, त्याच्या क्लायंटच्या बिझनेस आणि त्यांचे लोकेशन विषयी माहिती इत्यादींशी संबंधित माहितीचा समावेश असेल. ड्यू डिलिजन्सचे स्वरूप आणि व्याप्ती ही कंपनीला जाणवलेल्या जोखमीवर अवलंबून असेल. तथापि, कस्टमर प्रोफाईल तयार करताना, कंपनी कस्टमरकडून केवळ जोखीम कॅटेगरीशी संबंधित असलेली आणि अंतर्वेशी नसलेली माहिती मागेल. कस्टमरकडून मिळवलेल्या माहितीचा गैरवापर केला जाणार नाही, कस्टमरची इतर कोणतीही माहिती त्याच्या/तिच्या संमतीने आणि अकाउंट उघडल्यानंतर स्वतंत्रपणे मागितली पाहिजे. कस्टमर प्रोफाईल हे एक गोपनीय डॉक्युमेंट असेल आणि त्यामध्ये समाविष्ट असलेले तपशील क्रॉस सेलिंग किंवा इतर कोणत्याही उद्देशांसाठी उघड केले जाणार नाहीत.
- जॉइंट खाते उघडताना सर्व जॉइंट अकाउंट होल्डर्ससाठी CDD प्रक्रियेचे अनुसरण केले जाते. अकाउंट उघडताना आणि नियतकालिक अपडेशन दरम्यान KYC उद्देशासाठी मागितली जाणारी अनिवार्य माहिती या पॉलिसीच्या आगामी सेक्शनमध्ये निर्दिष्ट केली आहे.
- अकाउंट उघडल्यानंतर कस्टमरच्या स्पष्ट संमतीने पर्यायी/अतिरिक्त माहिती प्राप्त करणे आवश्यक आहे.
- विद्यमान KYC अनुरूप कस्टमरला आमच्याबरोबर दुसरा अकाउंट उघडण्याची इच्छा असल्यास, नव्याने CDD करण्याची गरज नाही. कंपनीद्वारे UCIC स्तरावर CDD प्रक्रिया अप्लाय केली जाईल. जर विद्यमान KYC अनुरूप कस्टमर नव्याने अकाउंट उघडू इच्छित असेल किंवा कंपनीकडून कोणतेही प्रॉडक्ट किंवा सर्व्हिस प्राप्त करित असल्यास जोपर्यंत कस्टमरच्या ओळखीचा प्रश्न उपस्थित होत नाही तोपर्यंत नव्याने CDD करण्याची आवश्यकता नाही.
- जेथे पर्मनंट अकाउंट नंबर (PAN) प्राप्त केला जातो, तेथे जारी करणाऱ्या प्राधिकरणाच्या पडताळणी सुविधेतून त्याची पडताळणी केली जाईल.

5.1.1 कस्टमर ओळख प्रक्रिया

कस्टमर ओळख म्हणजे CDD ची प्रोसेस करणे, म्हणजे बोर्डाद्वारे ओळखल्याप्रमाणे विश्वासार्ह, स्वतंत्र स्रोत डॉक्युमेंट्स, डाटा किंवा माहिती वापरून कस्टमर ओळखणे आणि त्याची/तिची ओळख पडताळणे. प्रत्येक नवीन कस्टमरची ओळख, मग ती नियमित असो किंवा प्रासंगिक, आणि बिझनेस रिलेशनशिपच्या इच्छित स्वरूपाचा उद्देश स्थापित करण्यासाठी आवश्यक असलेली पुरेशी माहिती समाधानापर्यंत प्राप्त करणे आवश्यक आहे. समाधान म्हणजे सक्षम प्राधिकरणांचे समाधान करणे की विद्यमान मार्गदर्शक तत्वांचे पालन करून कस्टमरच्या जोखीम प्रोफाईलवर आधारित ड्यू डिलिजन्स करण्यात आले आहे. वेगवेगळ्या टप्प्यांवर कस्टमर ओळख प्रक्रिया केली जाईल: -

- कस्टमर सोबत अकाउंट-आधारित रिलेशनशिपची सुरुवात.
- जेव्हा त्याने कस्टमर ओळख डाटा प्राप्त केलेल्या कस्टमर ओळख डाटाचा अस्सलपणा/सत्यता किंवा पर्याप्तता याबद्दल शंका असते तेव्हा.
- थर्ड पार्टी प्रॉडक्ट्सची एजंट म्हणून विक्री करणे, त्यांचे स्वतःचे प्रॉडक्ट्स आणि इतर कोणतेही प्रॉडक्ट्सची पन्नास हजार रुपयांपेक्षा जास्त किंमतीला विक्री करणे.

खालील शर्तीच्या अधीन राहून, अकाउंट-आधारित रिलेशनशिप सुरू करताना कस्टमर्सची ओळख व्हेरिफाय करण्यासाठी कंपनी थर्ड पार्टीद्वारे केलेल्या CDD वर अवलंबून राहू शकते:

- थर्ड पार्टीद्वारे केलेल्या कस्टमरच्या योग्य तपासणीची रेकॉर्ड किंवा माहिती त्वरित थर्ड पार्टीकडून किंवा सेंट्रल KYC रेकॉर्ड रजिस्ट्रीकडून प्राप्त केली जाते.
- कस्टमरच्या ड्यू डिलिजन्स आवश्यकतांशी संबंधित ओळख डाटा आणि इतर संबंधित डॉक्युमेंटेशनच्या कॉपी विनंती केल्यावर विलंब न करता थर्ड पार्टीकडून उपलब्ध केल्या जातील याची खात्री करण्यासाठी कंपनीकडून पुरेशी पावले उचलली जातात.
- थर्ड पार्टीचे नियमन, पर्यवेक्षण किंवा देखरेख केली जाते आणि मनी-लॉडरिंग प्रिव्हेन्शन ॲक्ट अंतर्गत आवश्यकता आणि दायित्वांनुसार कस्टमरच्या ड्यू डिलिजन्स आणि रेकॉर्ड ठेवण्याच्या आवश्यकतांचे अनुपालन करण्यासाठी उपाययोजना आहेत.
- थर्ड पार्टी उच्च जोखीम म्हणून मूल्यांकन केलेल्या देशाच्या किंवा अधिकारक्षेत्राच्या आधारावर असणार नाही.
- थर्ड पार्टीद्वारे केल्या जाणाऱ्या कामासह CDD ची अंतिम जबाबदारी आणि लागू असल्याप्रमाणे वर्धित ड्यू डिलिजन्स उपाययोजना हाती घेणे हे कंपनीवर अवलंबून असेल.

UAPA 1967: च्या सेक्शन 51A ची अंमलबजावणी: सिक््युरिटी काउन्सिल रिझोल्यूशन 1988(2011) आणि UNSCR 1718 निर्बंध यादी आणि अन्य UNSCRs च्या अनुषंगाने UNSC's च्या 1267/ 1989 ISIL (Da'esh) आणि अल-कायदा निर्बंध यादी तालिबान निर्बंध यादीला अपडेट्स.

आरबीआयच्या 24.03.2021 तारखेच्या सर्क्युलरनुसार, सर्व नियामक संस्थांना अनलॉफुल ॲक्टिव्हिटीज (प्रिव्हेन्शन) (UAPA) ॲक्ट, 1967 च्या सेक्शन 51A च्या संदर्भात काटेकोरपणे पालन करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या आहेत म्हणजे, युनायटेड नेशन्स सिक््युरिटी काउन्सिल (UNSC) आणि आरबीआयने प्रसारित केलेल्या इतर UNSCRs द्वारे मान्यताप्राप्त आणि नियमितपणे प्रसारित केलेल्या दहशतवादी संबंध असल्याचा संशय असलेल्या व्यक्ती आणि संस्थांच्या यादीत दिसणाऱ्या व्यक्तींच्या/संस्थांच्या नावावर कोणतेही अकाउंट न ठेवणे आणि 14 मार्च 2019 रोजी अनलॉफुल ॲक्टिव्हिटीज (प्रिव्हेन्शन) ॲक्ट, 1967, (UAPA) आदेशात नमूद केलेल्या प्रक्रियेचे पालन करणे.

वर नमूद केलेल्या मार्गदर्शक तत्वांचे अनुपालन सुनिश्चित करण्यासाठी, खाली नमूद केलेल्या प्रक्रियेचे अनुसरण केले जाईल: -

- दहशतवाद प्रतिबंध आणि दमन (सिक््युरिटी काउन्सिलच्या ठरावाची अंमलबजावणी) आदेश, 2007 च्या UNSC निर्बंध यादी आणि शेड्यूलमध्ये उपलब्ध असलेल्या याद्या यांची दररोज पडताळणी केली जाईल आणि जोडणी, हटवणे किंवा इतर बदलांच्या संदर्भात यादीमधील कोणतेही बदल REs द्वारे अत्यंत दक्षतेने पालन करण्यासाठी विचारात घेतले जातील.
- उपरोक्त व्यक्ती/संस्थांची अपडेटेड यादी इलेक्ट्रॉनिक फॉर्ममध्ये राखणे.
- जर असल्यास जुळणी हेतूने वर नमूद केलेल्या लिस्टसह सर्व नवीन कस्टमरचे ॲप्लिकेशन तपासले जाईल.
- सर्व विद्यमान कस्टमर्ससाठी, वेळोवेळी तपासणी केली जाईल.
- कोणताही मॅच आढळल्यास, त्याची पुढील तपासणी करणे आणि फ्रॉड कंट्रोल युनिटद्वारे आवश्यक रिपोर्टिंग करणे आणि अशा कस्टमरचा तपशील FIU-IND, राज्य/केंद्रशासित प्रदेशाचे UAPA नोडल अधिकारी आणि गृह मंत्रालयाला (MHA) कळविणे.
- तसेच विहित फॉर्मट मध्ये FIU-IND कडे संशयास्पद ट्रान्झॅक्शन रिपोर्ट (STR) दाखल करणे.
- एकदा मॅच निश्चित झाल्यानंतर कोणत्याही फायनान्शियल ट्रान्झॅक्शनला परवानगी दिली जाणार नाही.
- भारत ज्या आंतरराष्ट्रीय किंवा आंतर-सरकारी संस्थेचा सदस्य आहे आणि केंद्र सरकारने त्याला मान्यता दिली आहे, अशा कोणत्याही आंतरराष्ट्रीय किंवा आंतर-सरकारी संस्थेने असे करण्यास सांगितले असता, कंपनी त्या विरोधात उपाययोजना करेल

PML नियमांच्या नियम 9 च्या तरतुदीनुसार, अकाउंट उघडल्यानंतर/ ट्रान्झॅक्शनची अंमलबजावणी केल्यानंतर, पुरेशा वेळेत क्लायंटच्या ओळखीची पडताळणी करण्यात शिथिलता मागे घेतली जाते. तसेच, नियम 9 मध्ये निर्देशित केल्याप्रमाणे, अधिकारी लाभप्रद मालकाची ओळख निश्चित करतील आणि त्याची ओळख पडताळण्यासाठी सर्व योग्य पावले उचलतील. या नियमात आवश्यक असल्याप्रमाणे, अधिकाऱ्यांनी प्रत्येक क्लायंटशी असलेल्या बिझनेस रिलेशनशिपच्या संदर्भात सतत योग्य ती काळजी घेतली पाहिजे आणि कस्टमर विषयीचे त्यांचे ज्ञान, त्याचा बिझनेस आणि जोखीम प्रोफाईल आणि फंड / संपत्तीचा स्रोत यांच्याशी ते सुसंगत आहेत हे सुनिश्चित करण्यासाठी ट्रान्झॅक्शनची बारकाईने तपासणी केली पाहिजे.

भारत सरकारच्या फायनान्स मंत्रालयाने जारी केलेल्या "वेपन्स ऑफ मास डिस्ट्रिक्शन (WMD) अँड देयर डिलिव्हरी सिस्टिम्स (प्रोहिबिशन ऑफ अनलॉफुल ॲक्टिव्हिटीज) ॲक्ट, 2005 (WMD ॲक्ट, 2005)" च्या सेक्शन 12A च्या अंमलबजावणीची प्रक्रिया" हे टायटल असलेले 1 सप्टेंबर 2023 च्या आदेशाचे पालन करण्यासाठी कंपनी पुरेशी उपाययोजना करेल, याच्या संदर्भात. WMD ॲक्ट, 2005 च्या सेक्शन 12A अंतर्गत निर्दिष्ट केलेल्या यादी अंतर्गत नियुक्त व्यक्ती / संस्थांचे अकाउंट, फायनान्शियल ॲसेट्स इ. गोठविण्यासाठी / गोठविणे सोडविण्यासाठी भागधारकांनी करावयाच्या आवश्यक गोष्टी आणि कृती. :-

- i. व्यक्तीचे / संस्थेचे तपशील नियुक्त केलेल्या यादीमधील तपशीलांसह जुळल्यास ट्रान्झॅक्शनस केले जाणार नाही हे कंपनी सुनिश्चित करेल.
- ii. नियुक्त केलेल्या यादीतील व्यक्ती आणि संस्थांकडे बँक अकाउंटच्या स्वरूपात काही फंड्स, फायनान्शियल ॲसेट्स इ. आहे की नाही याची पडताळणी करण्यासाठी कंपनी कस्टमरशी रिलेशनशिप प्रस्थापित करताना, दिलेल्या पॅरामीटर्सवर नियतकालिक आधारावर तपासणी करेल.
- iii. वरील प्रकरणांमध्ये मॅच झाल्याच्या बाबतीत, कंपनी फंड, फायनान्शियल ॲसेट किंवा आर्थिक संसाधनांच्या संपूर्ण तपशीलांसह ट्रान्झॅक्शन तपशील त्वरित सेंट्रल नोडल ऑफिसर (CNO) यांना WMD ॲक्ट, 2005 च्या सेक्शन 12A अन्वये अधिकारांचा वापर करण्यासाठी प्राधिकरण म्हणून नियुक्त करेल. कम्प्युनिकेशनची एक कॉपी स्टेट नोडल ऑफिसरकडे, जिथे अकाउंट / ट्रान्झॅक्शन केली जातात तिथे आणि आरबीआयकडे पाठवली जाईल. वर समावेश केलेल्या अकाउंटमधील झालेल्या किंवा करण्याचा प्रयत्न केलेल्या सर्व ट्रान्झॅक्शनच्या समावेशासह REs FIU-IND कडे STR दाखल करतील.

- IV. REs FIU-इंडियाच्या पोर्टलवर उपलब्ध वेळोवेळी सुधारित केलेली नियुक्त यादी रेफर करू शकतात.
- V. कस्टमरकडे असलेले फंड्स किंवा असेट्स WMD अॅक्ट, 2005 च्या सेक्शन 12A च्या सब-सेक्शन (2) च्या क्लॉज (a) किंवा (b) अंतर्गत येत आहे यावर शंका न घेता विश्वास ठेवण्याची कारणे असल्यास, REs अशा व्यक्तीला/संस्थेला ईमेल, फॅक्स आणि पोस्टद्वारे CNO ला विलंब न करता कळविल्यानंतर, फायनान्शियल ट्रान्झॅक्शन्स करण्यापासून प्रतिबंधित करतील.
- VI. REs ना CNO कडून सेक्शन 12A अन्वये मालमत्ता गोठविण्याचे आदेश प्राप्त झाल्यास, REs, आदेशाचे पालन करण्यासाठी विलंब न करता, आवश्यक कारवाई करतील.
- VII. फंड अनफ्रीझ इ. करण्याची प्रोसेस आदेशाच्या परिच्छेद 7 नुसार केली जाईल. त्यानुसार, अन-फ्रीझ करण्यासंदर्भात एखाद्या व्यक्तीकडून/संस्थेकडून मिळालेल्या ॲप्लिकेशनची कॉपी, अर्जदाराने दिल्याप्रमाणे असेट फ्रीझ केल्याच्या संपूर्ण तपशिलासह RE द्वारे ईमेल, फॅक्स आणि पोस्टद्वारे CNO ला कामकाजाच्या दोन दिवसांच्या आत पाठवली जाईल.

त्यामुळे, बोर्डने मंजूर केलेल्या कस्टमर आयडेंटिफिकेशन पॉलिसीचे वेगवेगळ्या टप्प्यांवर काटेकोरपणे पालन करावे लागेल, म्हणजेच रिलेशनशिप स्थापित करताना ; फायनान्शियल ट्रान्झॅक्शन करताना किंवा जेव्हा कंपनीला पूर्वी मिळालेल्या कस्टमरच्या ओळख डाटाचा खरेपणा/सत्यता किंवा पर्याप्तता याबद्दल शंका असते तेव्हा कंपनीला त्यांच्या समाधानासाठी, प्रत्येक नवीन कस्टमरची ओळख, नियमित किंवा प्रासंगिक असो आणि रिलेशनशिपचा इच्छित स्वरूपाचा उद्देश स्थापित करण्यासाठी आवश्यक असलेली

पुरेशी माहिती मिळविणे आवश्यक आहे. PML नियमांचा नियम 9 आणि आरबीआय आणि आरबीआय निर्देश, विविध प्रकारचे कस्टमर्स म्हणजे व्यक्ती, कंपनी, पार्टनरशिप फर्म, ट्रस्ट, असंगठित संघटना किंवा व्यक्ती आणि न्यायिक व्यक्तींची संस्था या ओळखण्यासाठी डॉक्युमेंट्स/ माहिती प्रदान करतात. SCL चे सर्व कर्मचारी आणि अधिकारी यांना उपरोक्त नियमातील तरतुदींची नोंद घेण्याचा आणि अनुपालन सुनिश्चित करण्याचा सल्ला दिला जातो.

सदर नियमाच्या तरतुदी लक्षात घेऊन कस्टमर ओळख आवश्यकता अधिकाऱ्यांच्या मार्गदर्शनासाठी पॉलिसीमध्ये दिल्या आहेत.

कस्टमर ओळखीसाठी ज्या डॉक्युमेंटवर/माहितीवर विश्वास ठेवला जाऊ शकतो, त्यांचे स्वरूप आणि प्रकार याची यादी परिशिष्ट-1 मध्ये दिली आहे. अधिकाऱ्यांना अशा व्यक्ती/संस्थांशी व्यवहार करण्याचा त्यांचा अनुभव, सामान्य विवेकबुद्धी आणि येथे विहित आणि रेग्युलेटर्स व कायद्यांद्वारे वेळोवेळी सुधारित केलेल्या कायदेशीर आवश्यकतांनुसार या मार्गदर्शक तत्वांचे पालन करावे लागेल.

कंपनी खालील गोष्टी करण्यासाठी V-CIP (व्हिडिओ आधारित कस्टमर आयडेंटिफिकेशन प्रोसेस) हाती घेऊ शकते:-

- i) वैयक्तिक कस्टमर्ससाठी नवीन कस्टमर ऑन-बोर्डिंगच्या बाबतीत CDD, प्रोप्रायटरशिप फर्मच्या बाबतीत प्रोप्रायटर, लीगल संस्था (LE) कस्टमर्सच्या बाबतीत अधिकृत स्वाक्षरीकर्ते आणि लाभप्रद मालक (BOs). जर प्रोप्रायटरशिप फर्मच्या CDD च्या बाबतीत, REs, प्रोप्रायटर CDD घेण्याव्यतिरिक्त, सेक्शन 28 मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे प्रोप्रायटरशिप फर्मच्या संदर्भात ॲक्टिव्हिटी पुराव्यांचा समतुल्य ई-डॉक्युमेंट देखील प्राप्त करेल.
- ii) सेक्शन 17 नुसार आधार OTP आधारित e- KYC प्रमाणीकरण वापरून नॉन-फेस मोडमध्ये उघडलेल्या विद्यमान अकाउंटचे कन्व्हर्जन. iii) पात्र कस्टमर साठी KYC अपडेट करणे/नियमित अंतराने अपडेट करणे.

अशी V-CIP आवश्यक पायाभूत सुविधा आणि अनुसरण करावयाच्या प्रक्रियेसंदर्भात रेग्युलेटरने जारी केलेल्या विहित स्टॅंडर्ड आणि मार्गदर्शक तत्वांच्या अनुषंगाने हाती घेतली जाईल आणि पूर्ण केली जाईल. डोळे मिचकावणे, हसणे, भुवया जमा करणे इत्यादी विशिष्ट चेहऱ्याचे हावभाव करणे जिवंतपणा तपासणीसाठी अनिवार्य नाही आणि अधिकाऱ्याने कस्टमरची जिवंतपणा तपासणी करण्यास सक्षम असावे तसेच कोणतीही फसवणुकीची छेडछाड किंवा संशयास्पद वर्तन ओळखून त्यावर कारवाई करावी. जिवंतपणा तपासणीमुळे विशेष गरजा असलेल्या व्यक्ती वगळल्या जाऊ नये.

5.1.2 कस्टमर ड्यू डिलिजन्स (CDD) प्रक्रिया

कस्टमरची योग्य तपासणी म्हणजे कस्टमरशी अकाउंट आधारित संबंधाच्या सुरुवातीच्या वेळी कस्टमरला ओळखणे, त्यांची ओळख व्हेरिफाय करणे, बिझनेस संबंधाच्या हेतू आणि उद्देशित स्वरूपाविषयी माहिती प्राप्त करणे, ओळखलेल्या ML/TF रिस्क आणि बिझनेसच्या आकाराचा विचार करून ओळखीची विश्वसनीय आणि स्वतंत्र स्रोतांचा वापर करून घेणे आवश्यक आहे. CDD मध्ये, अकाउंट-आधारित रिलेशनशिप सुरू होण्याच्या वेळी किंवा पत्रास हजार रुपयांच्या समतुल्य किंवा त्यापेक्षा जास्त रकमेचे अधूनमधून ट्रान्झॅक्शन करताना, मग ते एकच ट्रान्झॅक्शन म्हणून केले गेले असो किंवा अनेक ट्रान्झॅक्शन्स जी कनेक्टेड दिसतात किंवा कोणतीही आंतरराष्ट्रीय मनी ट्रान्सफर ऑपरेशन्स, यात याचा समावेश असेल:

- विश्वासाहार्ह आणि स्वतंत्र ओळख स्रोतांचा वापर करून कस्टमरची ओळख पटवणे, त्यांच्या ओळखीची पडताळणी करणे, जेथे लागू असेल तेथे बिझनेस रिलेशनशिपचा उद्देश आणि इच्छित स्वरूपाची माहिती प्राप्त करणे;
- कस्टमरच्या बिझनेसचे स्वरूप आणि त्याची मालकी आणि नियंत्रण समजून घेण्यासाठी योग्य पावले उचलणे;
- कस्टमर लाभप्रद मालकाच्या वतीने कार्यरत आहे की नाही हे निर्धारित करणे आणि लाभप्रद मालकाची ओळख पटवणे आणि ओळख पटवण्याच्या विश्वासाहार्ह आणि स्वतंत्र स्रोतांचा वापर करून लाभप्रद मालकाची ओळख पडताळण्यासाठी सर्व पावले उचलणे.

वेगवेगळ्या कॅटेगरींतील व्यक्तींची ओळख आणि अॅड्रेस तपासण्यासाठी आवश्यक डॉक्युमेंट्स/माहिती परिशिष्ट-1 मध्ये निर्दिष्ट केली आहे. प्रमाणित कॉपी मिळवणे म्हणजे क्लायंटने सबमिट केलेल्या डॉक्युमेंटच्या कॉपीची तुलना ओरिजनल कॉपीशी करणे आणि कंपनीच्या अधिकृत अधिकाऱ्याद्वारे सदर कॉपीवर रेकॉर्ड करणे. कस्टमरने प्रदान केलेले सर्व डॉक्युमेंट्स (अर्जदार/सह-अर्जदार/हमीदार आणि इतर संबंधित पार्टीसाठी) ओरिजनल मध्ये दिली पाहिजेत आणि OSV करण्यासाठी अधिकृत असलेल्या SCL कर्मचारी/सोर्सिंग चॅनेल पार्टनरद्वारे सत्यापित करून "ओरिजनल पाहिले आणि सत्यापित केले" या स्टॅम्पसह साइन केले पाहिजेत. आवश्यक डॉक्युमेंटेशन खालीलप्रमाणे आहेत:

- जेथे कस्टमर, अकाउंट आधारित संबंध स्थापित करण्याच्या उद्देशाने, CKYCR मधून रेकॉर्ड डाउनलोड करण्याच्या स्पष्ट संमतीसह कंपनीला KYC आयडेंटिफायर सादर करतो, तेथे त्यांचे KYC रेकॉर्ड केवायसी आयडेंटिफायर वापरून CKYCR मधून ऑनलाईन पुनर्प्राप्त केले जातील आणि कस्टमरला समान KYC रेकॉर्ड किंवा माहिती किंवा इतर कोणतेही अतिरिक्त ओळख डॉक्युमेंट्स किंवा तपशील सबमिट करण्याची आवश्यकता नाही, जर -
 - CKYCR च्या रेकॉर्डमध्ये असलेल्या कस्टमरच्या माहितीमध्ये बदल झाला आहे;
 - कस्टमरच्या सध्याच्या अॅड्रेसची पडताळणी करणे आवश्यक आहे;
 - प्राप्त केवायसी रेकॉर्ड किंवा माहिती अपूर्ण आहे किंवा वर्तमान लागू KYC नियमांनुसार नाही ; किंवा डाउनलोड केलेल्या कागदपत्रांचा वैधता कालावधी संपला आहे;
 - कस्टमरची ओळख किंवा अॅड्रेसची पडताळणी करण्यासाठी किंवा वर्धित ड्यू डिलिजन्स करण्यासाठी किंवा क्लायंटची योग्य जोखीम प्रोफाइल तयार करण्यासाठी कंपनी हे आवश्यक मानते.
- इतर प्रकरणांमध्ये, हे लक्षात घेतले पाहिजे की, जर एखाद्या व्यक्तीला आधार अॅक्टच्या सेक्शन 7 अंतर्गत

अधिसूचित केलेल्या कोणत्याही स्कीमअंतर्गत कोणताही लाभ किंवा सबसिडी प्राप्त करण्याची इच्छा नसल्यास KYC डॉक्युमेंट म्हणून आधार सबमिट करण्याची सक्ती केली जाणार नाही.

- आधार फेस प्रमाणीकरणासह बायोमेट्रिक आधारित e-KYC प्रमाणीकरण बँक अधिकारी/बिझनेस करस्पॉन्डंट/बिझनेस सुविधाकर्त्याद्वारे केले जाऊ शकते.
- SCL कडे आधीपासूनच अकाउंट-आधारित रिलेशनशिप असलेल्या कस्टमरने, केंद्र सरकारद्वारे अधिसूचित केल्या जाणाऱ्या तारखेला त्याचा परमनंट अकाउंट नंबर (PAN) किंवा फॉर्म नं.60 सबमिट करावा, असे न केल्यास जोपर्यंत परमनंट अकाउंट नंबर (PAN) किंवा फॉर्म नं. 60 कस्टमरद्वारे सबमिट करेपर्यंत अकाउंट तात्पुरता कार्यान्वित राहणार नाही. कस्टमरला त्याच्या अकाउंटचे कामकाज तात्पुरते बंद करण्यापूर्वी एक सुगम नोटीस आणि त्यांची बाजू मांडण्याची पुरेशी संधी दिली जाईल. "अकाउंटशी संबंधित ऑपरेशन्स तात्पुरते बंद करणे म्हणजे कस्टमरने या तरतुदीचे पालन करेपर्यंत त्या अकाउंटशी संबंधित सर्व ट्रान्झॅक्शन्स किंवा अॅक्टिव्हिटी (क्रेडिट वगळता) तात्पुरते स्थगित करणे.
- जर अकाउंट-आधारित रिलेशनशिप असलेला विद्यमान कस्टमर SCL ला लिखित स्वरूपात देत असेल की तो/ती त्याचा/तिचा परमनंट अकाउंट नंबर किंवा फॉर्म नं.60 सबमिट करू इच्छित नाही, तर कस्टमरचे अकाउंट बंद केले जाईल आणि कस्टमरची ओळख स्थापित केल्यानंतर अकाउंटशी संबंधित सर्व दायित्व योग्यरित्या सेटल केली जातील. कस्टमरला त्यांचे अकाउंट उघडताना या तरतुदी विषयी योग्यरित्या माहिती दिली जाईल.
- दुखापतीमुळे, आजारपणामुळे किंवा वृद्धत्वाच्या दुर्बलतेमुळे किंवा अन्यथा आणि अशा प्रकारच्या कोणत्याही कारणामुळे तो/ती PAN किंवा फॉर्म 60 प्रदान करू शकत नसल्यास कस्टमरचा अकाउंट चालू ठेवला जाईल.

सेंट्रल KYC रेकॉर्ड रजिस्ट्री (CKYCR) सह KYC माहिती शेअर करणे

- PML नियमांच्या नियम 9(1A) च्या तरतुदींच्या संदर्भात, कंपनी व्यक्ती आणि LEs कस्टमरचे KYC रेकॉर्ड कॅप्चर करेल आणि अकाउंट-आधारित संबंध सुरू झाल्यानंतर 10 दिवसांच्या आत CKYCR वर अपलोड करेल.
- एकदा CKYCR द्वारे KYC आयडेंटिफायर तयार केल्यानंतर, कंपनी हे सुनिश्चित करेल की ते परिस्थितीनुसार व्यक्ती/LE ला सूचित केले जाईल.
- जेव्हा कोणत्याही विद्यमान कस्टमरकडून कोणतीही अतिरिक्त किंवा अपडेटेड माहिती प्राप्त केली जाते, तेव्हा कंपनी सात दिवसांच्या आत किंवा केंद्रीय सरकारद्वारे अधिसूचित केलेल्या कालावधीमध्ये अपडेटेड माहिती CKYCR ला सबमिट करेल,
- CKYCR रेकॉर्ड अपडेट करेल आणि त्यानंतर कस्टमरच्या KYC रेकॉर्ड अपडेट करण्याविषयी संबंधित कस्टमरशी व्यवहार केलेल्या सर्व रिपोर्टिंग संस्थांना इलेक्ट्रॉनिकरित्या सूचित करेल.

5.1.2.1 जेव्हा कंपनीला त्याच्या कोणत्याही कर्जदार विषयी CKYCR कडून अशी कोणतीही माहिती / सूचना प्राप्त होते, तेव्हा कंपनी CKYCR कडून नवीन KYC रेकॉर्ड पुन्हा प्राप्त करेल आणि त्यांचे KYC रेकॉर्ड अपडेट करेल

लाभप्रद मालकाच्या ओळखीसाठी CDD उपाय

नैसर्गिक व्यक्ती नसलेल्या कायदेशीर व्यक्तीचा अकाउंट उघडण्यासाठी, लाभप्रद मालकाची(मालकांची) ओळख पटविली जाईल आणि खालील गोष्टी लक्षात घेऊन त्याची/तिची ओळख पडताळण्यासाठी सर्व योग्य पावले उचलली जातील:

- जेथे कस्टमर किंवा नियंत्रक इंटरेस्टचा मालक, स्टॉक एक्सचेंजवर सूचीबद्ध कंपनी आहे किंवा अशा कंपनीची दुय्यम कंपनी आहे, तेथे अशा कंपन्यांच्या कोणत्याही शेअरहोल्डरची ओळख पटवणे आणि पडताळणे आवश्यक नाही.

CDD मध्ये सिनियर मॅनेजमेंट पोझिशन वर असलेल्या संबंधित व्यक्तींची नावे आणि रजिस्टर्ड ऑफिसचा अॅड्रेस आणि त्यांच्या बिझनेसचे मुख्य ठिकाण समाविष्ट केले जावे, जर ते वेगळे असल्यास.

- ट्रस्ट/नॉमिनी किंवा विश्वस्त अकाउंट्सच्या बाबतीत, कस्टमर दुसऱ्या व्यक्तीच्या वतीने ट्रस्टी/नॉमिनी म्हणून

किंवा इतर कोणताही मध्यस्थ म्हणून कार्य करीत आहे हे निर्धारित केले जाते. अशा प्रकरणांमध्ये, मध्यस्थ

आणि ज्यांच्या वतीने ते काम करत आहेत अशा व्यक्तींच्या ओळखीचा समाधानकारक पुरावा, तसेच ट्रस्टचे स्वरूप किंवा ठिकाणांवरील इतर व्यवस्था यांचा तपशील प्राप्त केला जाईल.

CDD मध्ये लाभार्थी, ट्रस्टी, सेटलर, संरक्षक, जर असल्यास आणि ट्रस्टचे लेखक, ट्रस्टच्या रजिस्टर्ड ऑफिसचा अॅड्रेस आणि ट्रस्टींची यादी यांचा समावेश असेल.

लाभप्रद मालकाची व्याख्या (BO):

- जेथे क्लायंट एक कंपनी आहे, तेथे लाभप्रद मालक ही नैसर्गिक व्यक्ती असते/असतात, जी, मग एकटी असो किंवा एकत्रितपणे असो, किंवा एक किंवा अधिक न्यायिक व्यक्तीद्वारे काम करत असो, त्याला/त्यांना मालकाचा नियंत्रित इंटरेस्ट आहे किंवा जो इतर माध्यमांद्वारे नियंत्रण ठेवतो. **स्पष्टीकरण:** - या सब-क्लॉजच्या उद्देशासाठी-
 - मालकी इंटरेस्ट नियंत्रित करणे" म्हणजे कंपनीच्या दहा टक्क्यांपेक्षा जास्त शेअर्स किंवा भांडवल किंवा नफ्यातील मालकी किंवा हक्क;
 - "नियंत्रण" यामध्ये बहुसंख्य डायरेक्टरची नियुक्ती करण्याचा किंवा शेअर होल्डिंग किंवा मॅनेजमेंट अधिकार किंवा शेअर होल्डर्सचे करार किंवा मतदान करारांचा आधार यासह मॅनेजमेंट किंवा पॉलिसी निर्णयांवर नियंत्रण ठेवण्याचा अधिकार समाविष्ट असेल;
 - BO च्या ओळखीतून सूट: जेथे कस्टमर किंवा इंटरेस्ट नियंत्रित करण्याचा मालक भारतातील स्टॉक एक्स्चेंजवर सूचीबद्ध असलेली संस्था आहे किंवा केंद्र सरकारने अधिसूचित केलेल्या अधिकारक्षेत्रात राहणारी संस्था आहे आणि अशा अधिकारक्षेत्रात स्टॉक एक्स्चेंजवर सूचीबद्ध आहे किंवा अशा सूचीबद्ध संस्थांची उपकंपनी आहे.
- जेथे क्लायंट एक पार्टनरशिप फर्म आहे, लाभार्थी मालक हे नैसर्गिक व्यक्ती आहेत, जे, एका किंवा अधिक न्यायिक व्यक्तीद्वारे एकटे किंवा एकत्रितपणे कार्य करत असतील, ज्याची पार्टनरशिपच्या भांडवल किंवा नफ्याची दहा टक्क्यांपेक्षा जास्त मालकी/हक्क आहे;
CDD मध्ये सर्व पार्टनर्सची नावे, रजिस्टर्ड ऑफिसचा अॅड्रेस आणि त्याच्या बिझनेसचे मुख्य ठिकाण, भिन्न असल्यास, समाविष्ट असेल.
- जेथे कस्टमर एक इनकॉर्पोरेटेड नसलेली संघटना किंवा व्यक्तींची संस्था असते, तेथे लाभप्रद मालक ही नैसर्गिक व्यक्ती असते/असतात, जी एकटी किंवा एकत्रितपणे किंवा एका किंवा अधिक न्यायिक व्यक्तीद्वारे कार्य करत असेल/असतील, तिची अशा संघटनेच्या किंवा व्यक्तींच्या संस्थेच्या प्रॉपर्टीच्या किंवा कॅपिटलच्या किंवा नफ्याच्या पंधरा टक्क्यांहून अधिक मालकी असेल किंवा हक्क असेल;
स्पष्टीकरण: - 'बॉडी ऑफ इन्डिविज्युअल' या संज्ञेत सोसायटीचा समावेश होतो. जिथे वर नमूद केलेल्या प्रकरणाच्या अंतर्गत कोणतीही नैसर्गिक व्यक्ती ओळखली जात नाही, तेव्हा लाभार्थी मालक हा संबंधित नैसर्गिक व्यक्ती असेल जो वरिष्ठ व्यवस्थापकीय अधिकारी पदावर असतो.
- जेथे क्लायंट एक ट्रस्ट आहे, तेथे लाभप्रद मालकाच्या ओळखीमध्ये ट्रस्टचा निर्माता, ट्रस्टी, ट्रस्ट मध्ये दहा टक्के किंवा त्याहून अधिक इंटरेस्ट असलेले लाभार्थी आणि नियंत्रण किंवा मालकीच्या साखळीद्वारे ट्रस्टवर अंतिम प्रभावी नियंत्रण ठेवणाऱ्या इतर कोणत्याही नैसर्गिक व्यक्ती यांच्या ओळखीचा समावेश असेल.

5.1.3 वर्धित ड्यू डिलिजन्स उपाय

- फेस-टू-फेस नसलेल्या कस्टमर्सचे अकाउंट्स** (आधार OTP आधारित ऑन-बोर्डिंग व्यतिरिक्त): फेस-टू-फेस नसलेले कस्टमर्स म्हणजे ब्रँचला/ऑफिसला भेट न देता किंवा कंपनीच्या कर्मचार्याला न भेटता

अकाउंट्स उघडणारे कस्टमर्स. सध्याच्या अॅड्रेसची पडताळणी केली गेली आहे आणि तो कन्फर्म केला गेला

आहे, PAN प्राप्त केला गेला आहे आणि कस्टमरच्या KYC-अनुपालन अकाउंटद्वारे पहिले पेमेंट केले जाईल हे सुनिश्चित केले जाईल आणि फेस टू फेस किंवा V-CIP इ. द्वारे ओळख सत्यापित होईपर्यंत उच्च जोखीम असे वर्गीकरण केले जाईल

- **राजकारणाशी संबंधित व्यक्तींचे (PEPs) अकाउंट्स:** राजकारणाशी संबंधित व्यक्ती (PEPs) या अशा व्यक्ती आहेत, ज्यांना प्रमुख सार्वजनिक कार्ये सोपविली जातात किंवा सोपवण्यात आली आहेत उदा., राज्य/सरकारांचे प्रमुख, वरिष्ठ राजकारणी, वरिष्ठ सरकारी/न्यायिक/लष्करी अधिकारी, राज्यांतील महामंडळांचे वरिष्ठ अधिकारी, महत्त्वाच्या राजकीय पार्टीचे अधिकारी इ. PEPs (ज्या अकाउंट सह PEP लाभप्रद मालक आहे) आणि कुटुंबातील सदस्य किंवा PEP चे जवळचे सहकारी यांच्याशी संबंध प्रस्थापित करण्याची परवानगी खालील बाबींच्या अधीन: -
 - (a) कुटुंबातील सदस्य आणि जवळच्या नातेवाईकांच्या फंड्सचे स्रोत अकाउंट्स विषयी माहितीसह पुरेशी माहिती PEP वर गोळा केली जाते आणि फंड्स / संपत्तीचा स्रोत स्थापित करण्यासाठी पुरेशा वाजवी उपाययोजना केल्या जातात.
 - (b) PEP ला कस्टमर म्हणून स्वीकारण्यापूर्वी त्या व्यक्तीची ओळख पडताळली जाईल,
 - (c) PEP साठी अकाउंट उघडण्याचा निर्णय कंपनीच्या कस्टमर स्वीकृती पॉलिसीनुसार वरिष्ठ स्तरावर घेतला जातो.
 - (d) असे सर्व अकाउंट निरंतर वर्धित देखरेखीच्या अधीन आहेत.
 - (e) विद्यमान कस्टमर किंवा विद्यमान अकाउंटचे लाभप्रद मालक त्यानंतर PEP होण्याच्या स्थितीत, बिझनेस रिलेशनशिप सुरू ठेवण्यासाठी सिनियर मॅनेजमेंटची मंजूरी प्राप्त केली जाते;
 - (f) निरंतर वर्धित देखरेख समावेशासह PEPs ना लागू असलेले CDD उपाय लागू आहेत.

*राजकारणाशी संबंधित व्यक्ती (PEPs) या अशा व्यक्ती आहेत, ज्यांना प्रमुख सार्वजनिक कार्ये सोपविली जातात किंवा सोपवण्यात आली आहेत **परदेशाद्वारे**, ज्यामध्ये राज्य/सरकारांचे प्रमुख, वरिष्ठ राजकारणी,

वरिष्ठ सरकारी किंवा न्यायिक किंवा लष्करी अधिकारी, राज्यांतील महामंडळांचे वरिष्ठ अधिकारी, महत्त्वाच्या राजकीय पार्टीचे अधिकारी यांचा समावेश होतो

राजकीय पक्षांमध्ये, केंद्र किंवा राज्य शासनामध्ये, तसेच शासनाच्या विभागांमध्ये आणि संस्थांमध्ये वरिष्ठ पदांवर कार्यरत असलेल्या रहिवासी भारतीय व्यक्तींना लोन मंजूर करताना योग्य ती काळजी घेण्यात यावी आणि हे लोन वरिष्ठ क्रेडिट अधिकाऱ्यांची मंजूरी आणि वेळोवेळी प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांच्या मर्यादनुसारच मंजूर करण्यात यावे.

- **व्यावसायिक मध्यस्थांद्वारे उघडलेले कस्टमरचे अकाउंट:** व्यावसायिक मध्यस्थांद्वारे कस्टमरचे अकाउंट उघडताना, खालील मुद्दे विचारात घेणे आवश्यक आहे:-
 - (a) जेव्हा एका क्लायंटच्या वतीने प्रोफेशनल मध्यस्थांद्वारे क्लायंट अकाउंट उघडले जाईल तेव्हा कस्टमरची ओळख निश्चित केली जाईल.
 - (b) म्युच्युअल फंड्स, पेन्शन फंड्स किंवा इतर प्रकारच्या फंड्स सारख्या संस्थांच्या वतीने प्रोफेशनल मध्यस्थांद्वारे मॅनेज केले जाणारे 'पूल्ड' अकाउंट कंपनी धारण करू शकते.
 - (c) क्लायंटचे तपशील कंपनीला उघड करण्यास प्रतिबंध करणाऱ्या कोणत्याही क्लायंटच्या गोपनीयतेची बांधील असलेल्या अशा प्रोफेशनल मध्यस्थांचे अकाउंट न उघडणे.
 - (d) जेथे मध्यस्थांद्वारे ठेवलेले फंड्स कंपनीच्या स्तरावर को-मिंगल केले जात नाहीत आणि 'सब-अकाउंट्स' आहेत, त्यातील प्रत्येक लाभार्थी मालकाचे आहे, किंवा जिथे असे फंड्स कंपनीच्या स्तरावर को-मिंगल

केले जातात, तेथे लाभार्थी मालकांची ओळख निश्चित करणे आवश्यक आहे, अशा सर्व लाभार्थी मालकांची ओळख निश्चित केली जाईल.

- (e) मध्यस्थाने केलेल्या CDD वर अवलंबून राहणे, पण तेव्हाच जेव्हा, मध्यस्थ एक रेग्युलेटेड आणि पर्यवेक्षित संस्था आहे आणि कस्टमर्सच्या KYC आवश्यकतांचे अनुपालन करण्यासाठी त्याच्याकडे पुरेशा सिस्टिम्स आहेत.
- (f) कस्टमरला जाणून घेण्याची अंतिम जबाबदारी कंपनीवर असते.

5.1.4 चालू ड्यू डिलिजन्स

चालू ड्यू डिलिजन्स म्हणजे अकाउंट्स मधील ट्रान्झॅक्शन्सवर नियमित देखरेख करणे जेणेकरून ते कस्टमर्सचे प्रोफाईल आणि फंड्सचा स्रोत याच्याशी सुसंगत आहेत हे सुनिश्चित होईल. चालू देखरेख ठेवणे हा प्रभावी KYC प्रक्रियेचा एक आवश्यक घटक आहे. अधिकाऱ्यांनी प्रभावी नियंत्रण सुनिश्चित केले पाहिजे आणि कस्टमरच्या सामान्य आणि वाजवी अॅक्टिव्हिटी याचे आकलन करून जोखीम कमी केली पाहिजे जेणेकरून त्यांना अॅक्टिव्हिटीच्या नियमित पॅटर्नच्या बाहेर पडणारे ट्रान्झॅक्शन्स ओळखण्याचे माध्यम मिळेल. तथापि, देखरेखीची लिमिट प्रत्येक अकाउंटच्या जोखीम संवेदनशीलतेवर अवलंबून असेल.

- (a) सर्व गुंतागुंतीचे, असामान्यपणे मोठे ट्रान्झॅक्शन्स आणि ज्याचा कोणताही स्पष्ट आर्थिक किंवा दृश्यमान कायदेशीर हेतू नाही अशा सर्व असामान्य पॅटर्नवर योग्यरित्या लक्ष देणे आवश्यक आहे.
- (b) अकाउंटच्या जोखीम वर्गीकरणानुसार नियतकालिक रिव्ह्यू घेणे आवश्यक आहे.
- (c) जोखीम वर्गीकरणाच्या उद्देशाने, व्यक्ती (उच्च नेट वर्थ व्यतिरिक्त) आणि संस्था ज्यांची ओळख आणि संपत्तीचे स्रोत सहज ओळखता येतात आणि ज्यांच्या अकाउंट्समधील ट्रान्झॅक्शन्स मोठ्या प्रमाणात ज्ञात प्रोफाईलशी जुळतात, त्यांना कमी जोखीम म्हणून वर्गीकृत केले जाऊ शकते. कमी जोखीमच्या कस्टमरची उदाहरणे वेतनधारी कर्मचारी असू शकतात ज्यांची पगार रचना उत्तम आहे. समाजाच्या निम्न आर्थिक स्तरातील लोक ज्यांच्या अकाउंट मध्ये कमी बॅलन्स आणि कमी टर्न ओव्हर आहे, सरकारी विभाग आणि सरकारी मालकीच्या कंपन्या, नियामक आणि वैधानिक संस्था इ.
- (d) सरासरीपेक्षा जास्त जोखीम असण्याची शक्यता असलेल्या कस्टमरचे, कस्टमरची पार्श्वभूमी, अॅक्टिव्हिटीचे स्वरूप आणि स्थान, मूळ देश, फंड्सचे स्रोत आणि त्याची क्लायंट प्रोफाईल इत्यादींच्या आधारे मध्यम किंवा उच्च जोखीम म्हणून वर्गीकरण केले जाऊ शकते. जोखीम मूल्यांकनाच्या आधारे वर्धित ड्यू डिलिजन्स उपाय लागू केले पाहिजेत, ज्यामुळे उच्च जोखीम कस्टमर्ससाठी, विशेषतः ज्यांच्यासाठी फंड्सचे स्रोत स्पष्ट नाहीत त्यांच्यासाठी सखोल 'ड्यू डिलिजन्स' आवश्यक आहे.
- (e) वर्धित ड्यू डिलिजन्स आवश्यक असलेल्या कस्टमरच्या उदाहरणांमध्ये खालील समाविष्ट असू शकते: -
- अनिवासी कस्टमर्स,
 - उच्च नेट वर्थ व्यक्ती,
 - ट्रस्ट, चॅरिटी, NGOs आणि संस्था ज्यांना देणगी प्राप्त होते,
 - नजीक कौटुंबिक शेअरहोल्डिंग किंवा लाभप्रद मालकी असलेल्या कंपन्या,
 - स्लीपिंग पार्टनर्स' असलेले फर्म्स,
 - राजकारणाशी संबंधित विदेशी वंशाच्या व्यक्ती (PEPs),
 - फेस-टू-फेस नसलेले कस्टमर्स, आणि
 - उपलब्ध सार्वजनिक माहिती इत्यादीनुसार संशयास्पद लौकिक असलेले लोक.

विद्यमान कस्टमरच्या जोखीम वर्गीकरणाचा खालील पॅरामीटर्सच्या आधारे दर 6 महिन्याला रिव्ह्यू करणे आवश्यक आहे आणि पुन्हा वर्गीकरण (एकतर अपग्रेड किंवा डाउनग्रेड) आवश्यक आहे. अधिक जोखीम असलेल्या कस्टमर्स साठी अधिक बारकाईने पाहणी करण्याची आवश्यकता असेल.

अनु. क्र	पॅरामीटर	विद्यमान कॅटेगरी	नवीन कॅटेगरी
1	UN मंजूरी यादीसह कोणताही मॅच	कमी	उच्च
		मध्यम	उच्च
2	CTR/STR/फसवणुकीची यादी यांच्याशी कोणताही मॅच	कमी	उच्च
		मध्यम	उच्च
3	मागील 12 महिन्यांमध्ये 3 वेळा किंवा त्याहून अधिक वेळा कॅशने भरलेला EMI	कमी	मध्यम
		मध्यम	उच्च

कमर्शियल/कॉर्पोरेट/बिल्डर लोन सेगमेंट मधील कस्टमरसाठी रिव्ह्यू पॅरामीटर

अनु. क्र	पॅरामीटर	विद्यमान कॅटेगरी	नवीन कॅटेगरी
1	UN मंजूरी यादीसह कोणताही मॅच	कमी	उच्च
		मध्यम	उच्च
2	UN CTR/STR/फसवणुकीची यादी यांच्याशी कोणताही मॅच	कमी	उच्च
		मध्यम	उच्च

हा रिव्ह्यू आणि जोखीम श्रेणीकरण Re-Kyc नियमांचे अनुपालन करण्याच्या विशिष्ट उद्देशासाठी असेल.

5.1.5 KYC डॉक्युमेंट्सचे वेळोवेळी अपडेशन

नियतकालिक अपडेशन करणे म्हणजे, CDD प्रोसेस अंतर्गत गोळा केलेले डॉक्युमेंट्स, डाटा किंवा माहिती जोखीम-आधारित दृष्टिकोन यानुसार अद्ययावत आणि संबंधित आहे हे सुनिश्चित करण्यासाठी, मास्टर निर्देशानुसार विहित केलेल्या कालावधीत विद्यमान रेकॉर्ड रिव्ह्यू करून पावले उचलणे. खालील प्रक्रियेनुसार अकाउंट उघडण्याच्या तारखेपासून/ KYC ची अंतिम पडताळणी केल्यापासून हे, उच्च-जोखीम कस्टमर्ससाठी दर दोन वर्षांनी किमान एकदा, मध्यम जोखीम कस्टमर्ससाठी दर आठ वर्षांनी एकदा आणि कमी-जोखीम कस्टमर्ससाठी दर दहा वर्षांनी एकदा करणे आवश्यक आहे:

i. वैयक्तिक कस्टमर्स:

- KYC माहितीमध्ये कोणताही बदल नाही:** KYC माहितीमध्ये कोणताही बदल न झाल्यास, या संदर्भात कस्टमरकडून SCL कडे रजिस्टर्ड ईमेल आयडी, SCL कडे रजिस्टर्ड कस्टमर मोबाईल नंबर, डिजिटल चॅनेल (जसे की ऑनलाईन वेबसाईट लॉग-इन, मोबाइल ॲप्लिकेशन), लेटर इत्यादीद्वारे सेल्फ-डिक्लरेशन प्राप्त केले जाईल
- अॅड्रेसमध्ये बदल:** अॅड्रेसमध्ये बदल: कस्टमरच्या केवळ अॅड्रेसच्या तपशिलात बदल झाल्यास, SCL कडे

रजिस्टर्ड कस्टमरची ईमेल-आयडी, RE कडे रजिस्टर्ड कस्टमरचा मोबाईल नंबर, SCL कडे रजिस्टर्ड कस्टमरचा मोबाईल नंबर, डिजिटल चॅनल्स (जसे की ऑनलाईन वेबसाईट लॉग-इन, मोबाईल ॲप्लिकेशन) लेटर इत्यादीद्वारे कस्टमरकडून नवीन ॲड्रेसचे सेल्फ-डिक्लरेशन प्राप्त केले जाईल आणि घोषित ॲड्रेसची दोन महिन्यांच्या आत सकारात्मक कन्फर्मेशन द्वारे पडताळणी केली जाईल, जसे की ॲड्रेस पडताळणी लेटर, संपर्क बिंदू पडताळणी, डिलिव्हरेबल्स इत्यादी पुढे, कस्टमर नियतकालिक अपडेशन वेळी कस्टमरने घोषित केलेल्या ॲड्रेसच्या पुराव्यासाठी OVD ची किंवा OVD म्हणून मानलेल्याची किंवा त्याच्या समतुल्य ई-डॉक्युमेंट्सची कॉपी सबमित करू शकतो.

फेस टू फेस नसलेल्या मोडमध्ये आधार OTP आधारित e-KYC नियतकालिक अपडेटसाठी वापरण्यास परवानगी आहे. सध्याच्या ॲड्रेसची घोषणा, जर सध्याचा ॲड्रेस आधार मधील ॲड्रेस पेक्षा वेगळा असेल, तर या केसमध्ये सकारात्मक कन्फर्मेशनची आवश्यकता नाही. तथापि, कोणतीही फसवणूक टाळण्याकरिता, आधार प्रमाणीत करण्यासाठी मोबाईल नंबर हा त्यांच्याकडे कस्टमरच्या प्रोफाइलमध्ये उपलब्ध असलेलाच नंबर आहे हे सुनिश्चित करणे आवश्यक आहे.

कमी जोखीम म्हणून वर्गीकृत केलेल्या वैयक्तिक कस्टमर्ससाठी, कंपनी सर्व ट्रान्झॅक्शनला अनुमती देईल आणि KYC साठी देय झाल्याच्या एका वर्षाच्या आत किंवा जून 30, 2026 पर्यंत, जे नंतर असेल ते अपडेट करण्याची खात्री करेल.

ii. व्यक्तीव्यतिरिक्त इतर कस्टमर्स:

- KYC माहितीमध्ये कोणताही बदल नाही:** LE कस्टमरच्या KYC माहितीमध्ये कोणताही बदल न झाल्यास, या संदर्भात LE कस्टमरकडून SCL कडे रजिस्टर्ड ईमेल आयडी, SCL कडे रजिस्टर्ड कस्टमर मोबाईल नंबर, डिजिटल चॅनेल (जसे की ऑनलाईन वेबसाईट लॉग-इन, मोबाईल ॲप्लिकेशन) या संदर्भात LE ने अधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्याचे लेटर, बोर्ड ठराव इत्यादीद्वारे सेल्फ-डिक्लरेशन प्राप्त केले जाईल. पुढे, उपलब्ध लाभप्रद मालकी (BO) माहितीची पडताळणी केली जाईल आणि ती अचूक असल्याचे सुनिश्चित केले जाईल आणि शक्य तितकी अद्ययावत ठेवता यावी म्हणून आवश्यक असल्यास ती अपडेट केली जाईल.
- KYC माहितीमध्ये बदल:** KYC माहितीमध्ये बदल झाल्यास, नवीन LE कस्टमरला ऑन-बोर्डिंगसाठी लागू असलेल्या KYC च्या समतुल्य प्रोसेस हाती घेतली जाईल.

अतिरिक्त उपाय: वरील व्यतिरिक्त, हे सुनिश्चित केले जाईल की:

- KYC च्या नियतकालिक अपडेटच्या वेळी कस्टमरचे PAN तपशील, उपलब्ध असल्यास, जारी करणाऱ्या प्राधिकरणाच्या डाटाबेसमधून पडताळले जातात.
- सध्याच्या CDD स्टँडर्ड नुसार कस्टमरचे KYC डॉक्युमेंट्स उपलब्ध आहेत, जरी कस्टमर माहितीमध्ये कोणताही बदल नसेल परंतु SCL कडे उपलब्ध डॉक्युमेंट्स सध्याच्या CDD स्टँडर्ड नुसार नाहीत तरीही ते लागू आहे. पुढे, SCL कडे उपलब्ध असलेल्या CDD डॉक्युमेंट्सची वैधता KYC च्या नियतकालिक अपडेशन वेळी संपलेली असल्यास, SCL नवीन कस्टमरचे ऑन-बोर्डिंग करण्यासाठी लागू असलेल्या KYC प्रोसेसच्या समतुल्य प्रोसेस हाती घेईल
- वेळोवेळी अपडेशन करण्यासाठी, कस्टमरकडून सेल्फ-डिक्लरेशन सह संबंधित डॉक्युमेंट प्राप्त झाल्याच्या तारखेचा उल्लेख करून कस्टमरला पोचपावती प्रदान केली जाते. पुढे, वेळोवेळी KYC अपडेट करताना कस्टमर्सकडून मिळालेली माहिती / डॉक्युमेंट्स, SCL च्या रेकॉर्ड / डाटाबेसमध्ये त्वरित अपडेट केले जातील हे सुनिश्चित केले जाईल आणि KYC तपशील अपडेट करण्याच्या तारखेचा उल्लेख असलेली सूचना कस्टमरला दिली जाईल.
- नियुक्त ब्रँचमध्ये KYC ची नियतकालिक अपडेशन सुविधा उपलब्ध असेल.

KYC च्या नियतकालिक अपडेशनच्या देय तारखेपूर्वी, कंपनी KYC च्या नियतकालिक अपडेशनच्या आवश्यकतेचे पालन करण्यासाठी उपलब्ध कम्युनिकेशन पर्याय/चॅनेल्सद्वारे त्यांच्या कस्टमर्सना योग्य अंतराने किमान तीन आगाऊ सूचना देईल ज्यामध्ये लेटरद्वारे किमान एक सूचना समाविष्ट असेल.

नियोजित तारखेनंतरही आवश्यक प्रक्रिया पूर्ण न करणाऱ्या कस्टमर्सना, अॅडव्हान्स सूचना दिल्यानंतर, संबंधित RE ने योग्य वेळच्या अंतराने किमान तीन वेळा रिमाइंडर करून द्यावे, ज्यामध्ये किमान एक वेळ लेटरद्वारे रिमाइंडर असावे.

KYC अपडेट करण्यासाठी सूचना/रिमाइंडर लेटर मध्ये सोप्या आणि समजण्यासारख्या सूचना असाव्यात, मदतीसाठी कोठे संपर्क साधावा हे स्पष्ट असावे, आणि वेळेत KYC अपडेट न केल्यास काय परिणाम होऊ शकतात याची माहिती द्यावी. अशा अॅडव्हान्स सूचना/रिमाइंडर जारी करणे प्रत्येक कस्टमरसाठी RE च्या सिस्टीममध्ये योग्यरित्या रेकॉर्ड केले जावे आणि जानेवारी 01, 2026 पर्यंत अनिवार्यपणे अंमलात आणले जावे.”

जेथे कस्टमरने माहिती न दिल्याने आणि /किंवा सहकार्य न केल्यामुळे कंपनी योग्य KYC उपाययोजना लागू करू शकत नसल्यास, कस्टमरला असा निर्णय घेण्याचे कारण समजावून सांगणारी योग्य नोटीस जारी केल्यानंतर कंपनी अकाउंट बंद करण्याचा किंवा बिझनेस रिलेशनशिप संपुष्टात आणण्याचा विचार करू शकते. असे निर्णय सयुक्तिकपणे वरिष्ठ स्तरावर घेणे आवश्यक आहेत.

कस्टमर्सना सल्ला दिला जातो की, PML नियमांचे पालन करण्यासाठी, बिझनेस रिलेशनशिप / अकाउंट-आधारित रिलेशनशिप प्रस्थापित करताना आणि त्यानंतर कस्टमरने सबमिट केलेल्या डॉक्युमेंट्समध्ये कोणतेही अपडेट झाल्यास, आवश्यकतेनुसार, कस्टमर्सनी अशा डॉक्युमेंट्सचे अपडेट कंपनीला सबमिट करावेत. कंपनीचे रेकॉर्ड्स अपडेट करण्याच्या उद्देशाने डॉक्युमेंट्स अपडेट केल्याच्या 30 दिवसांच्या आत हे केले जाईल

5.2 जोखीम मॅनेजमेंट

योग्य कार्यपद्धती स्थापन करून आणि त्यांची प्रभावी अंमलबजावणी सुनिश्चित करून एक प्रभावी KYC प्रोग्राम असल्याची खात्री करणे हे या पॉलिसीचे उद्दिष्ट आहे. दैनंदिन कामकाजात आणि क्लायंटशी संवाद साधणे यामध्ये गुंतलेल्या अधिकाऱ्यांकडे ज्यात प्रशासकीय ऑफिसमधील त्यांच्यावर पर्यवेक्षण करणाऱ्यांचा समावेश आहे त्यांच्याकडे, KYC प्रोग्रामच्या जबाबदाऱ्यांचे वैधानिक अनुपालन सुनिश्चित करण्यासाठी योग्य मॅनेजमेंट, सिस्टीम आणि नियंत्रण, कर्तव्यांचे विभक्तीकरण, ट्रेनिंग आणि इतर संबंधित बाबी असणे आवश्यक आहे. पॉलिसी आणि प्रक्रियांची प्रभावीपणे अंमलबजावणी केली जाईल हे सुनिश्चित करण्यासाठी कंपनीमध्ये जबाबदाऱ्यांचे स्पष्टपणे वाटप केले पाहिजे.

बोर्ड त्यांच्या विद्यमान आणि नवीन कस्टमर्सचे जोखीम प्रोफाईल तयार करण्यासाठी कार्यपद्धती तयार करेल आणि ट्रान्झॅक्शन, अकाउंट किंवा बिझनेस रिलेशनशिपमध्ये समाविष्ट असलेली जोखीम लक्षात घेऊन विविध अॅन्टी मनी लाँड्रिंग उपाययोजना लागू करेल.

5.2.1 जोखीम आधारित दृष्टीकोन

SCL जोखीम-आधारित दृष्टीकोनामध्ये खालील गोष्टींचा समावेश असेल:

- मूल्यांकन आणि जोखीम दृष्टीकोनावर आधारित कस्टमर्सना कमी, मध्यम आणि उच्च-जोखीम कॅटेगरी म्हणून वर्गीकृत केले जाईल.
 - कस्टमर ओळख, सामाजिक/फायनान्शियल स्टेटस, बिझनेसचे स्वरूप आणि कस्टमरच्या बिझनेस विषयीची माहिती आणि त्यांचे स्थान इत्यादी पॅरामीटर्सच्या आधारे जोखीम वर्गीकरण केले जाईल. कस्टमरची ओळख लक्षात घेता, ऑनलाईन किंवा जारी करणाऱ्या प्राधिकरणांनी देऊ केलेल्या इतर सर्व्हीसेसद्वारे ओळख डॉक्युमेंट्स कन्फर्म करण्याची क्षमता देखील विचारात घेतली जाऊ शकते.
 - फायनान्शियल अॅक्शन टास्क फोर्सने (FATF) अँटी मनी लॉडरिंग (AML) स्टँडर्ड आणि दहशतवादाला फायनान्स रोखण्याच्या (CFT) स्टँडर्ड बाबत काही शिफारशी केल्या असतील तर तेही
 - FATF द्वारे ज्या देशांसाठी हे आवाहन केले आहे, त्या देशांतील नैसर्गिक आणि कायदेशीर व्यक्तींसह (फायनान्शियल इन्स्टिट्यूशन्स सह) जोखीम, बिझनेस रिलेशनशिप आणि ट्रान्झॅक्शन्ससाठी, कंपनी प्रभावी आणि प्रमाणबद्ध असलेले वर्धित ड्यू डिलिजन्स अप्लाय करेल.
 - कस्टमरच्या विविध कॅटेगरींकडून वेळोवेळी गोळा केलेली इतर कोणतीही माहिती, समजल्या जाणाऱ्या जोखमीशी संबंधित, अंतर्वेशी नसलेली आहे आणि ती येथे निर्दिष्ट केली जाऊ शकते.
- हाऊसिंग/बिल्डर/प्रोजेक्ट लोन्स यामधील संशयास्पद ट्रान्झॅक्शनची स्पष्टीकरणात्मक (परंतु सर्वसमावेशक नाही) यादी **परिशिष्ट - II** मध्ये मार्गदर्शनाच्या उद्देशाने प्रदान केली आहे.

5.2.2 अंतर्गत मनी लॉडरिंग आणि दहशतवादी फायनान्सिंग जोखीम मूल्यांकन:-

दिनांकित 20 एप्रिल 2020 रोजीच्या आरबीआयच्या सर्क्युलरच्या संदर्भात, कंपनीला क्लायंट, देश किंवा भौगोलिक क्षेत्रे, प्रॉडक्ट्स, सर्व्हीसेस, ट्रान्झॅक्शन्स किंवा डिलिव्हरी चॅनेल्स इत्यादींसाठी मनी लॉडरिंग आणि दहशतवादी फायनान्सिंग जोखीम कमी करण्यासाठी प्रभावी उपाययोजना ओळखण्यासाठी, मूल्यांकन करण्यासाठी आणि प्रभावी उपाययोजना करण्यासाठी, वेळोवेळी 'मनी लॉडरिंग आणि दहशतवादी फायनान्सिंग जोखीम मूल्यांकन' करणे आवश्यक आहे.

5.3 ट्रान्झॅक्शन्सची देखरेख करणे

चालू देखरेख ही प्रभावी KYC प्रक्रियेचा आवश्यक घटक आहे. अकाउंटचे जोखीम प्रोफाईल आणि जोखीम संवेदनशीलता विचारात घेऊन ट्रान्झॅक्शन्स आणि त्याच्या व्याप्तीची देखरेख केली जाईल. उच्च जोखीम अकाउंट सखोल देखरेख करण्याच्या अधीन असतील. SCL सर्व जटिल असामान्यपणे मोठ्या ट्रान्झॅक्शन्सवर आणि सर्व असामान्य पॅटर्न्स ज्यांचा कोणताही स्पष्ट आर्थिक किंवा दृश्यमान कायदेशीर उद्देश नाही यावर विशेष लक्ष देईल. याव्यतिरिक्त, जोखीम वर्गीकरणाच्या नियतकालिक रिव्ह्यूची एक सिस्टम स्थापन केली जाईल.

5.3.1 ट्रान्झॅक्शन्सच्या रेकॉर्डचे मॅटेनन्स

ट्रान्झॅक्शन्सचा योग्य रेकॉर्ड ठेवण्याची कंपनीची सिस्टीम PML नियमांच्या नियम 3 सह वाचलेल्या PMLA च्या सेक्शन 12 अंतर्गत आवश्यकतेनुसार खाली नमूद केल्याप्रमाणे असावीः

- दहा लाख रुपयांपेक्षा जास्त किंवा परदेशी चलनात त्याच्या समतुल्य मूल्याचे सर्व कॅश ट्रान्झॅक्शन्स;
- कॅश ट्रान्झॅक्शन्सच्या सर्व सिरीज एकमेकांशी एकत्रितपणे जोडल्या गेल्या आहेत ज्यांचे मूल्य वैयक्तिकरित्या दहा लाख रुपयांपेक्षा कमी आहे किंवा परदेशी चलनात त्याच्या समतुल्य आहे, जेथे अशा ट्रान्झॅक्शन्सची सिरीज एका महिन्याच्या आत झाली आहे आणि मासिक एकूण रक्कम दहा लाख रुपयांपेक्षा जास्त आहे किंवा परदेशी चलनात त्याच्या समतुल्य आहे
- परकीय चलनात सेवाभावी संस्थांच्या, दहा लाख रुपये किंवा त्याच्या समतुल्य रकमेच्या रिसीट असलेले सर्व ट्रान्झॅक्शन्स;
- सर्व कॅश ट्रान्झॅक्शन्स (नियम 3 (c) नुसार) जेथे बनावट किंवा नकली चलनी नोटा किंवा

बँक नोटा अस्सल म्हणून वापरल्या गेल्या आहेत किंवा जेथे ट्रान्झॅक्शन्स सुलभ करण्यासाठी मौल्यवान सिक्युरिटीची किंवा डॉक्युमेंटची बनावटगिरी झाली आहे, तेव्हा पुढील महिन्याच्या 15 तारखेपर्यंत हे रिपोर्ट केले जाणे आवश्यक आहे.

- (e) नियम 3(1) (D) मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे सर्व संशयास्पद ट्रान्झॅक्शन्स, मग ती कॅशने केलेली असोत किंवा नसोत.

ब्रँचना ₹10 लाख आणि त्यावरील सर्व कॅश ट्रान्झॅक्शन्स (डिपॉझिट आणि विद्‌ड्रॉल) चे योग्य रेकॉर्ड राखणे आवश्यक आहे. असे ट्रान्झॅक्शन्स आणि संशयास्पद स्वरूपाचे, मग ते कॅशने केलेले असोत किंवा अन्यथा, ते पंधरा दिवसात नियंत्रक/हेड ऑफिसला कळवणे आवश्यक आहे किंवा केंद्रीय डाटाबेस मधून रिपोर्ट म्हणून काढणे आवश्यक आहे.

5.3.2 रेकॉर्डमध्ये निर्दिष्ट माहिती असेल

वर नमूद केलेल्या रेकॉर्डमध्ये खालील माहिती असेल: -

- ट्रान्झॅक्शन्सचे स्वरूप;
- ट्रान्झॅक्शनची रक्कम आणि ज्या चलनात ते अंकित केले गेले होते;
- ट्रान्झॅक्शन करण्यात आलेली तारीख ; आणि
- ट्रान्झॅक्शनसाठी पार्टी.

5.3.3 रेकॉर्डचे मॅटेनन्स आणि जतन

ट्रान्झॅक्शन्सचे योग्य रेकॉर्ड ठेवण्याची कंपनीची सिस्टीम खाली नमूद केल्याप्रमाणे PML नियमांच्या नियम 3 सह वाचलेल्या PMLA च्या सेक्शन 12 अंतर्गत आवश्यकतेनुसार आहे:

- दहा लाख रुपयांपेक्षा जास्त किंवा परदेशी चलनात त्याच्या समतुल्य मूल्याचे सर्व कॅश ट्रान्झॅक्शन्स
- कॅश ट्रान्झॅक्शन्सच्या सर्व सिरीज एकमेकांशी एकत्रितपणे जोडल्या गेल्या आहेत ज्यांचे मूल्य वैयक्तिकरित्या दहा लाख रुपयांपेक्षा कमी आहे किंवा परदेशी चलनात त्याच्या समतुल्य आहे, जेथे अशा ट्रान्झॅक्शन्सची सिरीज एका महिन्याच्या आत झाली आहे आणि मासिक एकूण रक्कम दहा लाख रुपयांपेक्षा जास्त आहे किंवा परदेशी चलनात त्याच्या समतुल्य आहे
- परकीय चलनात सेवाभावी संस्थांच्या, दहा लाख रुपये किंवा त्याच्या समतुल्य रकमेच्या रिसीट असलेले सर्व ट्रान्झॅक्शन्स;
- सर्व कॅश ट्रान्झॅक्शन्स (नियम 3 (c) च्या संदर्भात) जेव्हा बनावट किंवा नकली चलनी नोटा किंवा बँक नोटा अस्सल म्हणून वापरल्या गेल्या आहेत किंवा जेथे ट्रान्झॅक्शन्स सुलभ करण्यासाठी मौल्यवान सिक्युरिटीची किंवा डॉक्युमेंटची बनावटगिरी झाली आहे, तेव्हा पुढील महिन्याच्या 15 तारखेपर्यंत हे रिपोर्ट केले जाणे आवश्यक आहे.
- नियम 3(1) (D) मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे सर्व संशयास्पद ट्रान्झॅक्शन्स, मग ती कॅशने केलेली असोत किंवा नसोत.

ब्रँचना ₹10 लाख आणि त्यावरील सर्व कॅश ट्रान्झॅक्शन्स (डिपॉझिट आणि विद्‌ड्रॉल) चे योग्य रेकॉर्ड राखणे आवश्यक आहे. असे ट्रान्झॅक्शन्स आणि संशयास्पद स्वरूपाचे, मग ते कॅशने केलेले असोत किंवा अन्यथा, ते पंधरा दिवसात नियंत्रक/हेड ऑफिसला कळवणे आवश्यक आहे किंवा केंद्रीय डाटाबेस मधून रिपोर्ट म्हणून काढणे आवश्यक आहे.

PMLA नियमांच्या नियम 3 नुसार वर उल्लेख केलेल्या रेकॉर्डमध्ये खालील माहिती समाविष्ट असली पाहिजे:-

- (i) ट्रान्झॅक्शनचे स्वरूप;
- (ii) ट्रान्झॅक्शनची रक्कम आणि ज्या चलनात ते अंकित केले होते;
- (iii) ट्रान्झॅक्शन करण्यात आलेली तारीख ; आणि
- (iv) ट्रान्झॅक्शनसाठी पार्टी.

5.3.4 प्रिन्सिपल अधिकारी

SCL सिनिअर मॅनेजमेंट स्तरावरील अधिकाऱ्याची 'प्रिन्सिपल अधिकारी' म्हणून नेमणूक करू शकते'. अशा प्रकारे नियुक्त केलेल्या प्रिन्सिपल अधिकारी (PO) चे नाव, त्याचा हुद्दा आणि अॅड्रेस वेळोवेळी केलेल्या बदलांसह कृपया FIU-IND च्या डायरेक्टर आणि रेग्युलेटरी प्राधिकरणांना कळविला जाऊ शकतो. प्रिन्सिपल अधिकारी हे SCL च्या मुख्य/कॉर्पोरेट कार्यालयात स्थित असेल आणि कायदानुसार आवश्यक असलेल्या सर्व व्यवहारांचे निरीक्षण आणि अहवाल देण्यासाठी आणि माहितीची देवाणघेवाण करण्यासाठी जबाबदार असेल. मनी लॉन्ड्रिंग आणि दहशतवादाला फायनान्स रोखण्याच्या लढाईत सहभागी असलेल्या अंमलबजावणी एजन्सी, SCL आणि इतर कोणत्याही संस्थेशी ते नजीकचे संपर्क बनवून ठेवतील.

कलेक्शन, ऑपरेशन्स, क्रेडिट आणि FCU किंवा इतर कोणत्याही विभागाकडून मिळालेल्या अभिप्रायाच्या आधारावर, PO द्वारे विद्यमान PMLA मार्गदर्शक तत्वांनुसार FIU-इंडियाला, STR/CTR/CCR नोंदवणे आणि दाखल करणे हे सुनिश्चित केले जाईल.

PMLA अंतर्गत फायनान्शियल इंटेलिजन्स युनिट-इंडिया (FIU-IND) च्या डायरेक्टरना माहिती सबमिट करणे आणि फॉरेन अकाउंट टॅक्स कम्प्लायन्स अॅक्ट (FATCA) अँड कॉमन रिपोर्टिंग स्टँडर्ड्स (CRS) अंतर्गत रिपोर्टिंग आवश्यकता

खाली नमूद केलेल्या अॅड्रेसवर माहिती सबमिट करावयाची आहे, डायरेक्टर, FIU-IND (फायनान्शियल इंटेलिजन्स युनिट-इंडिया),
6th फ्लोअर, हॉटेल सम्राट, चाणक्यपुरी, नवी दिल्ली-110021.

रेग्युलेटरी प्राधिकरणांनी वेळोवेळी सूचित केल्याप्रमाणे PMLA, FATCA आणि CRS अंतर्गत रिपोर्टिंग आवश्यकतेचे पालन करण्यासाठी कंपनी सर्व आवश्यक पावले उचलेल.

5.3.5 गुप्तता दायित्व आणि माहिती शेअर करणे:

- a) RE आणि कस्टमर दरम्यानच्या कराराच्या संबंधातून निर्माण होणाऱ्या कस्टमरच्या माहितीबाबत कंपनी गुप्तता राखेल.
- b) क्रॉस सेलिंगच्या उद्देशाने किंवा कस्टमरच्या स्पष्ट परवानगीशिवाय इतर कोणत्याही उद्देशासाठी माहिती आणि तपशील उघड केले जाणार नाहीत.
- c) सरकार आणि इतर संस्थांकडून डाटा/माहितीसाठी केलेल्या विनंत्यांचा विचार करताना, कंपनी स्वतःचे समाधान करेल की मागितलेली माहिती अशा स्वरूपाची नाही जी ट्रान्झॅक्शन मधील गोपनीयतेची संबंधित कायदांच्या तरतुदींचे उल्लंघन करेल.
- d) सदर नियमाला खालीलप्रमाणे अपवाद असतील:
 - I. जेथे डिस्क्लोजर कायद्याच्या अनिवार्यते अंतर्गत आहे
 - II. जेथे जनतेला उघड करण्याचे कर्तव्य आहे,
 - III. RE च्या इंटररेस्टसाठी डिस्क्लोजर आवश्यक आहे आणि
 - IV. जेथे डिस्क्लोजर कस्टमरच्या व्यक्त किंवा सूचित संमतीसह केले जाते.

5.4 C-KYC प्राधिकरणाकडे रजिस्ट्रेशन

सम्मान कॅपिटल लिमिटेड (पूर्वी इंडियाबुल्स हाऊसिंग फायनान्स लिमिटेड म्हणून ओळखले जात होते) ही CERSAI च्या C-KYC प्राधिकरणाकडे योग्यरित्या रजिस्टर्ड संस्था आहे. वरील प्राधिकरणाच्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार तसेच रेग्युलेटरची दिशा, आम्ही रजिस्टर्ड आणि रिपोर्टिंग संस्था म्हणून. SCL ने कस्टमरच्या ड्यू डिलिजन्स प्रोसेसद्वारे (CDD) सर्व KYC डॉक्युमेंट्स स्वीकारल्यानंतर, कस्टमर्सचे KYC डॉक्युमेंट्स रजिस्टर करणे आणि योग्यरित्या बोर्डवर घेणे आवश्यक आहे, ती त्याचा KYC डाटा/माहिती वरील प्राधिकरणाला अपलोड करेल. डाटा अपलोड केल्यानंतर तयार झालेला KYC ओळखकर्ता कस्टमरला कळविला जाईल.

कस्टमरचा अपडेटेड KYC डाटा लागू असलेल्या CDD निकषांनुसार आवश्यकता असल्यास अपलोड केला जाईल.

6 कस्टमरचे शिक्षण

कंपनीने KYC प्रोग्रामच्या उद्दिष्टांबाबत कस्टमरला शिक्षित करण्यासाठी पुरेशा उपाययोजना केल्या पाहिजेत, विशेषतः कस्टमर्सकडून संवेदनशील किंवा वैयक्तिक माहिती मिळवण्याच्या वेळी.

7 नवीन टेक्नॉलॉजी

SCL निनावी अनुकूल ऑनलाईन ट्रान्झॅक्शन्स सह नवीन किंवा विकसनशील तंत्रज्ञानामुळे उद्भवू शकणाऱ्या कोणत्याही मनी लॉडरिंग धोक्यांवर विशेष लक्ष देईल आणि आवश्यक असल्यास, मनी लॉडरिंग स्कीममध्ये त्यांचा वापर रोखण्यासाठी उपाययोजना करेल.

8 पॉलिसीचे प्रमुख घटक:

सांक्षिप्त रूपे	तपशील
ALCO	असेट दायित्व कांमेट्री
AML	अँटी-मनी लॉड्रिंग
BO	लाभप्रद मालक
CDD	कस्टमर ड्यू डिलिजन्स
CFT	दहशतवादाच्या फायनान्सला प्रतिरोध करणे
CRA	सामान्य रिपोर्टिंग स्टँडर्ड
FATF	फायनान्शियल अक्शन टास्क फोर्स
FIU-IND	फायनान्शियल इंटेलिजन्स-भारत
NBFC	नॉन-बँकिंग फायनान्शियल कंपनी
KYC	नॉ युअर कस्टमर
OVD	आधिकृतारित्या वैध डॉक्युमेंट
PAN	पर्मनंट अकाउंट नंबर
PEPs	राजकारणाशी संबंधित व्यक्ती
PML/PMLA	प्रिव्हन्शन ऑफ मनी लॉडरिंग अॅक्ट, 2002

नोंद: OVD म्हणजे पासपोर्ट, ड्रायव्हिंग लायसन्स, आधार नंबर असण्याचा पुरावा, भारतीय निवडणूक आयोगाने जारी केलेले मतदार ओळखपत्र, राज्य सरकारच्या अधिकाऱ्याने योग्यरित्या स्वाक्षरी केलेले NREGA ने जारी केलेले जॉब कार्ड, राष्ट्रीय लोकसंख्या रजिस्टरद्वारे जारी केलेले लेटर ज्यामध्ये रेग्युलेटर सह सल्लामसलत करून केंद्र सरकारने अधिसूचित केल्यानुसार नाव, अॅड्रेस किंवा इतर कोणत्याही डॉक्युमेंटचा तपशील आहे.

स्पष्टीकरण 1: - या क्लॉजच्या उद्देशासाठी, एखादे डॉक्युमेंट जारी केल्यानंतर त्याच्या नावात बदल झाला असला तरीही OVD असल्याचे मानले जाईल, परंतु राज्य सरकारने जारी केलेल्या विवाह सर्टिफिकेट द्वारे किंवा राजपत्र नोटिफिकेशनद्वारे अशा प्रकारचा नावातील बदल समर्थित केला असेल तरच

परिशिष्ट-1

कस्टमर ओळख प्रक्रिया

अनु.नं.	कॅटेगरी	कागदपत्रे
1.	वैयक्तिक- निवासी/अनिवासी ; प्रोप्रायटर ; पार्टनर, डायरेक्टर, कर्मचारी, मॅनेजर, ट्रस्टी इ. सारख्या व्यक्ती. कायदेशीर संस्थेच्या वतीने ट्रान्झॅक्शन करण्यासाठी अॅटर्नी धारण केलेले	<p>a) नवीन कस्टमर स्वीकृतीच्या वेळी PAN किंवा फॉर्म 60. आणि</p> <p>b) अधिकृतारित्या वैध डॉक्युमेंट (OVD) ची एक प्रमाणित कॉपी * (खालील नोंद 1 रेफर करा). OVDs ची यादी: -</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) पासपोर्ट 2) वाहन परवाना 3) भारत निवडणूक आयोगाकडून जारी करण्यात आलेले मतदार ओळखपत्र 4) आधार नंबरचा ताबा असण्याचा पुरावा** 5) राज्य सरकारच्या अधिकाऱ्याने योग्यरित्या स्वाक्षरी केलेले NREGA द्वारे जारी केलेले जॉब कार्ड 6) नाव, अॅड्रेसचा तपशील असलेले राष्ट्रीय लोकसंख्या रजिस्टरद्वारे जारी केलेले लेटर <p>आणि</p> <p>c) अलीकडील एक फोटो;</p> <p>d) आधार नंबर (केवळ जेथे कस्टमर कोणत्याही प्रकारच्या सबसिडीचा लाभ घेऊ इच्छित असेल).</p>
2.	सोल प्रोप्रायटरशिप फर्म	<p>प्रोपरायटरसाठी वरील कॅटेगरी 1 मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे डॉक्युमेंट्स व्यतिरिक्त, प्रोपरायटरी फर्मच्या नावावर बिझनेस/ अॅक्टिव्हिटीचा पुरावा म्हणून खालीलपैकी कोणतेही दोन डॉक्युमेंट्स देखील प्राप्त केली जातील:-</p> <p>(a) उद्यम रजिस्ट्रेशन सर्टिफिकेट (URC) सह रजिस्ट्रेशन सर्टिफिकेट.</p> <p>(b) म्युनिसिपल प्राधिकरणांनी जारी केलेले सर्टिफिकेट/लायसन्स अंतर्गत</p>

		<p>शाॅप अँड एस्टॅब्लिशमेन्ट अॅक्ट.</p> <p>(c) सेल्स आणि प्राप्तिकर रिटर्न्स.</p> <p>(d) CST/VAT/GST सर्टिफिकेट (तात्पुरते/अंतिम).</p> <p>(e) सेल्स टॅक्स/ प्रोफेशनल टॅक्स प्राधिकरणांनी जारी केलेले सर्टिफिकेट/रजिस्ट्रेशन डॉक्युमेंट.</p> <p>(f) DCFT ऑफिसद्वारे संबंधित प्रोप्रायट्रीला जारी केलेला IEC (इम्पोर्टर एक्सपोर्टर कोड).</p> <p>g) कायदानुसार स्थापित कोणत्याही व्यावसायिक संस्थेद्वारे मालकी हक्काच्या नावाने जारी केलेले सराव लायसन्स/ सर्टिफिकेट.</p> <p>(h) संपूर्ण इन्कम टॅक्स रिटर्न (केवळ पोचपावती नव्हे) असे, जे एकमेव मालकाच्या नावावर असेल आणि ज्यामध्ये फर्मचे उत्पन्न दर्शवलेले असेल, तसेच जे इन्कम टॅक्स प्राधिकरणाकडून योग्य प्रकारे प्रमाणित/मान्य केलेले असेल.</p> <p>(i) वीज, पाणी आणि लँडलाईन टेलिफोन यासारखी उपयुक्तता बिले. असे दोन डॉक्युमेंट्स सादर करणे शक्य नसल्यास, वरीलपैकी कोणतेही एक डॉक्युमेंट बिझनेसचा/अॅक्टिव्हिटीचा पुरावा म्हणून स्वीकारले जाऊ शकते.</p> <p>तसेच, संपर्क बिंदू पडताळणी करणे आणि अशा फर्मचे अस्तित्व स्थापित करण्यासाठी आवश्यक असलेली इतर माहिती आणि स्पष्टीकरण कलेक्ट करणे आणि पडताळणी करणे आवश्यक आहे</p> <p>संबंधित प्रोप्रायटरी संबंधाच्या अँड्रेस वरून बिझनेस अॅक्टिव्हिटी.</p>
3.	कंपनी	<p>a) संस्थापन सर्टिफिकेटची प्रमाणित कॉपी;</p> <p>b) मेमोरँडम आणि आर्टिकल्स ऑफ असोसिएशनची प्रमाणित कॉपी;</p> <p>c) PAN ची प्रमाणित कॉपी;</p> <p>d) बोर्ड ऑफ डायरेक्टर्सच्या ठरावाची आणि त्यांचे व्यवस्थापक, अधिकारी किंवा कर्मचारी यांना त्यांच्या वतीने ट्रान्झॅक्शन करण्यासाठी देण्यात आलेल्या पॉवर ऑफ अॅटर्नीची प्रमाणित कॉपी</p> <p>e) त्याच्या वतीने ट्रान्झॅक्शन करण्यासाठी अॅटर्नी असलेल्या वैयक्तिक व्यक्तींसाठी वर कॅटेगरी 1 मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे डॉक्युमेंट्स.</p>
4.	पार्टनरशिप फर्म	<p>a) इंडियन पार्टनरशिप अॅक्ट/ लिमिटेड लयबिलिटी पार्टनरशिप अॅक्ट अंतर्गत रजिस्ट्रेशन सर्टिफिकेटची प्रमाणित कॉपी;</p> <p>b) पार्टनरशिप डीडची प्रमाणित कॉपी;</p> <p>c) PAN ची प्रमाणित कॉपी;</p> <p>d) त्याच्या वतीने ट्रान्झॅक्शन करण्यासाठी अॅटर्नी असलेल्या वैयक्तिक व्यक्तींसाठी वर कॅटेगरी 1 मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे डॉक्युमेंट्स.</p> <p>e) सर्व पार्टनर्सची नावे आणि रजिस्टर्ड ऑफिसचे अँड्रेस आणि त्याच्या बिझनेसचे मुख्य ठिकाण, जर ते वेगळे असल्यास</p>

5.	ट्रस्ट आणि फाऊंडेशन	<p>a) रजिस्ट्रेशन सर्टिफिकेटची प्रमाणित कॉपी;</p> <p>b) ट्रस्ट डीडची प्रमाणित कॉपी;</p> <p>c) PAN किंवा फॉर्म 60 ची प्रमाणित कॉपी;</p> <p>d) त्याच्या वतीने ट्रान्झॅक्शन करण्यासाठी अटर्नी असलेल्या वैयक्तिक व्यक्तींसाठी वर कॅटेगरी 1 मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे डॉक्युमेंट्स.</p>
6.	असंघटित संघटना (रजिस्टर्ड नसलेले ट्रस्ट्स/पार्टनरशिप फर्म यासह) किंवा व्यक्तींची संस्था (सोसायटीसह)	<p>a) अशा संघटना किंवा व्यक्तींच्या संस्थेच्या व्यवस्थापकीय संस्थेच्या ठरावाची प्रमाणित कॉपी;</p> <p>b) त्यांच्या वतीने ट्रान्झॅक्शन करण्यासाठी त्यांना देण्यात आलेल्या पॉवर ऑफ अटर्नीची प्रमाणित कॉपी;</p> <p>c) PAN किंवा फॉर्म 60 ची प्रमाणित कॉपी;</p> <p>d) त्याच्या वतीने ट्रान्झॅक्शन करण्यासाठी अटर्नी असलेल्या वैयक्तिक व्यक्तींसाठी वर कॅटेगरी 1 मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे डॉक्युमेंट्स;</p> <p>e) अशा संस्थेचे किंवा व्यक्तींच्या संस्थेचे कायदेशीर अस्तित्व एकत्रितपणे स्थापित करण्यासाठी कंपनीला आवश्यक असलेली अशी माहिती.</p>
7.	सरकार किंवा त्याचे विभाग, सोसायट्या यासारख्या वर विशेषतः समाविष्ट नसलेल्या न्यायिक व्यक्ती, युनिव्हर्सिटी आणि ग्राम पंचायत सारख्या स्थानिक संस्था,	<p>a) संस्थेच्या वतीने कार्य करण्यासाठी अधिकृत व्यक्तीचे नाव दर्शविणाऱ्या डॉक्युमेंटची प्रमाणित कॉपी;</p> <p>b) त्याच्या वतीने ट्रान्झॅक्शन करण्यासाठी अटर्नी असलेल्या वैयक्तिक व्यक्तींसाठी वर कॅटेगरी 1 मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे डॉक्युमेंट्स</p>

*प्रमाणित कॉपी मिळवणे जसे क्लायंटद्वारे तयार केलेल्या OVD च्या कॉपीची ओरिजनल कॉपीशी तुलना करणे आणि कंपनीच्या अधिकृत अधिकाऱ्याद्वारे सादर कॉपीवर रेकॉर्ड करणे.

** कंपनीकडे आधारच्या ताब्याचा पुरावा सबमिट करताना जेथे सबसिडीचा लाभ घेता येणार नाही तेथे **कस्टमरचा आधार नंबर काढून टाकणे किंवा ब्लॉकआऊट करणे आवश्यक आहे**

नोंद 1: - क्लायंटने सादर केलेल्या अधिकृत वैध डॉक्युमेंटमध्ये अपडेट असलेला अॅड्रेस नसल्यास, खालील डॉक्युमेंट्स अॅड्रेसच्या पुराव्याच्या मर्यादित उद्देशासाठी अधिकृतपणे वैध डॉक्युमेंट म्हणून मानली जातील:-

- कोणत्याही सर्व्हिस प्रोव्हायडरचे दोन महिन्यांपेक्षा जुने नसलेले उपयुक्तता बिल (वीज, टेलिफोन, पोस्ट-पेड मोबाईल फोन, पाईपड गॅस, पाणी बिल);
- मालमत्ता किंवा महानगरपालिकेच्या कराची पावती;
- सरकारी विभाग किंवा सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रमांद्वारे सेवानिवृत्त कर्मचा-यांना जारी केलेले पेंशन किंवा फॅमिली पेन्शन पेमेंट ऑर्डर (पीपीओ), जर त्यावर पत्ता असल्यास;
- राज्य सरकारचे किंवा केंद्र सरकारचे विभाग, वैधानिक किंवा रेग्युलेटरी संस्था, सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रम, शेड्यूल्ड कमर्शियल बँक्स, फायनान्शियल इन्स्टिट्यूशन्स आणि सूचीबद्ध कंपन्यांनी नियोक्त्याकडून जारी केलेले निवासस्थान वाटप केल्याचे लेटर आणि अधिकृत निवासस्थानाचे वाटप करणाऱ्या अशा नियोक्त्यांशी लिव्ह आणि लायसन्स करार;
- कमी आर्थिक पार्श्वभूमी असलेल्या किंवा EWS कॅटेगरीतील कस्टमर्ससाठी, जे भाड्याच्या घरात राहतात, त्या कस्टमरला ऑन बोर्ड घेण्यासाठी भाडे कराराची कॉपी स्वीकारली जाईल, या शर्तीवर की कस्टमर नंतरच्या तारखेला अपडेटेड OVD सबमिट करण्याचे वचन देईल, जर, अप्लाय केलेल्या लोनची रक्कम प्राधान्य क्षेत्राच्या लोनच्या कमाल मर्यादेपेक्षा जास्त नाही. अॅड्रेसचा पुरावा स्वीकारण्यात वरील शिथिलता केवळ समाजातील वंचित

घटकांमधील व्यक्तींना फायनान्शियल समावेशन सुलभ करण्यासाठी दिली जात आहे.

कस्टमरने वरील डॉक्युमेंट्स सबमिट केल्यापासून तीन महिन्यांच्या कालावधीत सध्याच्या अॅड्रेससह अपडेटेड अधिकृत वैध डॉक्युमेंट सबमिट करणे आवश्यक आहे, हे लक्षात घेतले पाहिजे.

नोंद:- जेव्हा एखादा कस्टमर आपला आधार नंबर सबमिट करतो आणि सेंट्रल आयडेंटिटीज डाटा रिपोर्ट्झिटीमध्ये उपलब्ध असलेल्या ओळख माहिती अॅड्रेसपेक्षा वेगळा सध्याचा अॅड्रेस देऊ इच्छितो, तर तो त्या संदर्भातील सेल्फ डिक्लेरेशन कंपनीला देऊ शकतो.

परिशिष्ट - II

बिल्डर/प्रोजेक्ट लोन्स यांच्याशी संबंधित संशयास्पद ट्रान्झॅक्शन्सची स्पष्टीकरणात्मक यादी

- प्रोजेक्टच्या एकूण खर्चाच्या तुलनेत छोट्या लोनसाठी कंपनीशी संपर्क साधणारा बिल्डर;
- प्रोजेक्टसाठी फंडिंगचा स्त्रोत स्पष्ट करण्यास बिल्डर असमर्थ आहे;
- विविध प्राधिकरणांकडून मान्यता/मंजूरी बनावट असल्याचे सिद्ध झाले आहे किंवा क्लायंटला आवश्यक सरकारी मंजूरी/ फायलिंग इ. प्राप्त करायचे नाही असे दिसून आल्यास.;
- मॅनेजमेंट अज्ञात किंवा अयोग्य अशा सूचनांनुसार काम करत असल्याचे दिसते.
- कर्मचाऱ्यांची संख्या किंवा रचना बिझनेसच्या आकाराला किंवा स्वरूपाला धरून नाही (उदाहरणार्थ, कर्मचाऱ्यांची संख्या आणि वापरलेल्या अॅसेट्सचा विचार करता कंपनीची उलाढाल अवाजवीपणे जास्त आहे).
- बहु-अधिकारक्षेत्रीय ऑपरेशन्स असलेले क्लायंट्स ज्यांच्याकडे पुरेसे केंद्रीकृत कॉर्पोरेट पर्यवेक्षण नाही.
- कायदेशीर व्यवस्था स्थापित करण्याबाबत सल्ला, ज्याचा वापर मालकी किंवा वास्तविक आर्थिक उद्देश अस्पष्ट करण्यासाठी केला जाऊ शकतो (ट्रस्ट, कंपनी स्थापन करणे किंवा नाव/ कॉर्पोरेट जागा किंवा इतर जटिल ग्रुप संरचनांमध्ये बदल करणे यासह).
- कॅश किंवा सहज ट्रान्सफरेबल मालमतेत उच्च पातळीवरील ट्रान्झॅक्शन असलेल्या संस्था, ज्यापैकी अवैध फंड रद्द केले जाऊ शकतात.

हाऊसिंग लोन्सशी संबंधित संशयास्पद ट्रान्झॅक्शन्सची स्पष्टीकरणात्मक यादी

- कस्टमर माहिती, डाटा, डॉक्युमेंट्स देण्यास टाळाटाळ करतो;
- क्लायंटच्या कायदेशीर रचनेत अनेक वेळा बदल करण्यात आले आहेत (नावे बदलणे, मालकी ट्रान्सफर, कॉर्पोरेट जागा बदलणे);
- अनावश्यक जटिल क्लायंट संरचना;
- वैयक्तिक किंवा ट्रान्झॅक्शनचे क्लास जे प्रस्थापित बिझनेस प्रोफाईलच्या बाहेर होतात आणि अपेक्षित अॅक्टिव्हिटीज/बिझनेस अस्पष्ट असतात;
- खोटे डॉक्युमेंट्स, डाटा, लोनचा उद्देश, अकाउंटचा तपशील सबमिट करणे;
- फंड्सच्या स्त्रोताचा तपशील देण्यास नकार ज्याद्वारे प्रारंभिक योगदान दिले आहे, फंड्सचे स्रोत संशयास्पद आहेत इ.;
- वैयक्तिकरित्या भेटण्यास अनिच्छुक, पुरेशा कारणांशिवाय थर्ड पार्टी/पॉवर ऑफ अॅटर्नी होल्डरद्वारे प्रतिनिधित्व करतो;
- कंपनीची ब्रॅच/ऑफिस दिलेल्या अॅड्रेसच्या जवळ असताना, लोन अॅप्लिकेशनमध्ये दिलेल्या कस्टमरच्या निवासी किंवा बिझनेस अॅड्रेसपासून दूर असलेल्या कंपनीच्या ब्रॅचशी/ऑफिसशी संपर्क साधतो;

- i. अकाउंटच्या स्टेटमेंटमध्ये/ मल्टिपल अकाउंट्समध्ये झालेले अनेक ट्रान्सफर्स स्पष्ट करण्यात किंवा समाधान करण्यात असमर्थ;
- j. योग्य औचित्याशिवाय असंबंधित थर्ड-पार्टी अकाउंटद्वारे केलेले प्रारंभिक योगदान;
- k. लोन रकमेच्या अंतिम वापराचे योग्य औचित्य न बाळगता टॉप-अप लोन आणि/किंवा इक्विटी लोन घेणे;
- l. लोन मंजूर करण्यासाठी संशयास्पद मार्ग सुचवणे;
- m. जेथे ट्रान्झॅक्शनला आर्थिक अर्थ नाही;
- n. अज्ञात स्त्रोतासह असामान्य फायनान्शियल ट्रान्झॅक्शन्स;
- o. असोसिएटेड नसलेल्या किंवा अज्ञात थर्ड पार्टीकडून प्राप्त पेमेंट आणि फीसाठी कॅशमध्ये पेमेंट जेथे ही पेमेंटची सामान्य पद्धत नसेल;
- p. लोनचा खरा लाभार्थी आणि खरेदी करावयाच्या फ्लॉट बाबत वाजवी शंका आहेत;
- q. बनावट बँक अकाउंट उघडून लोन रक्कम एनकॅश करणे;
- r. फायनान्स करावयाच्या प्रॉपर्टी/निवासी युनिटला यापूर्वी फंड दिला गेला आहे आणि तेच थकित आहे हे पूर्णपणे जाणून लोनसाठी अप्लाय करणे;
- s. विक्रीसाठीच्या करारामध्ये नमूद केलेला विक्री विचार खरेदी क्षेत्रात प्रचलित असलेल्यापेक्षा असामान्यपणे जास्त/कमी आहे;
- t. एकाच प्रॉपर्टीसाठी/निवासी युनिटसाठी अनेक फंडिंग;
- u. ट्रान्झॅक्शनशी कोणताही संबंध नसलेल्या थर्ड पार्टीच्या नावे केलेल्या पेमेंटसाठी विनंती;
- v. कस्टमरने वेंडर/ बिल्डर/ डेव्हलपर/ ब्रोकर/ एजंट इत्यादींच्या संगनमताने लोनच्या रकमेचा वापर करणे आणि जे निर्धारित केले गेले आहे त्याव्यतिरिक्त इतर उद्देशासाठी त्याचा वापर करणे;
- w. NGO/चॅरिटेबल संस्था/स्मॉल/मीडियम एस्टॅब्लिशमेंट्स (SMEs) / सेल्फ हेल्प ग्रुप्स (SHGs) / मायक्रो फायनान्स ग्रुप्स (MFGs) यांचा समावेश असलेले मल्टी फंडिंग/फायनान्सिंग;
- x. अॅड्रेस बदलण्यासाठी वारंवार विनंती;
- y. जादा भरलेली रक्कम रिफंड करण्याच्या विनंतीसह इन्स्टॉलमेंट्सचे ओव्हर पेमेंट;
- z. अपेक्षेपेक्षा जास्त/कमी किंमतीत रिअल इस्टेटमध्ये इन्व्हेस्टमेंट;
- aa. बेअरर शेअर्सना परवानगी देणाऱ्या देशांमध्ये समाविष्ट क्लायंट्स.